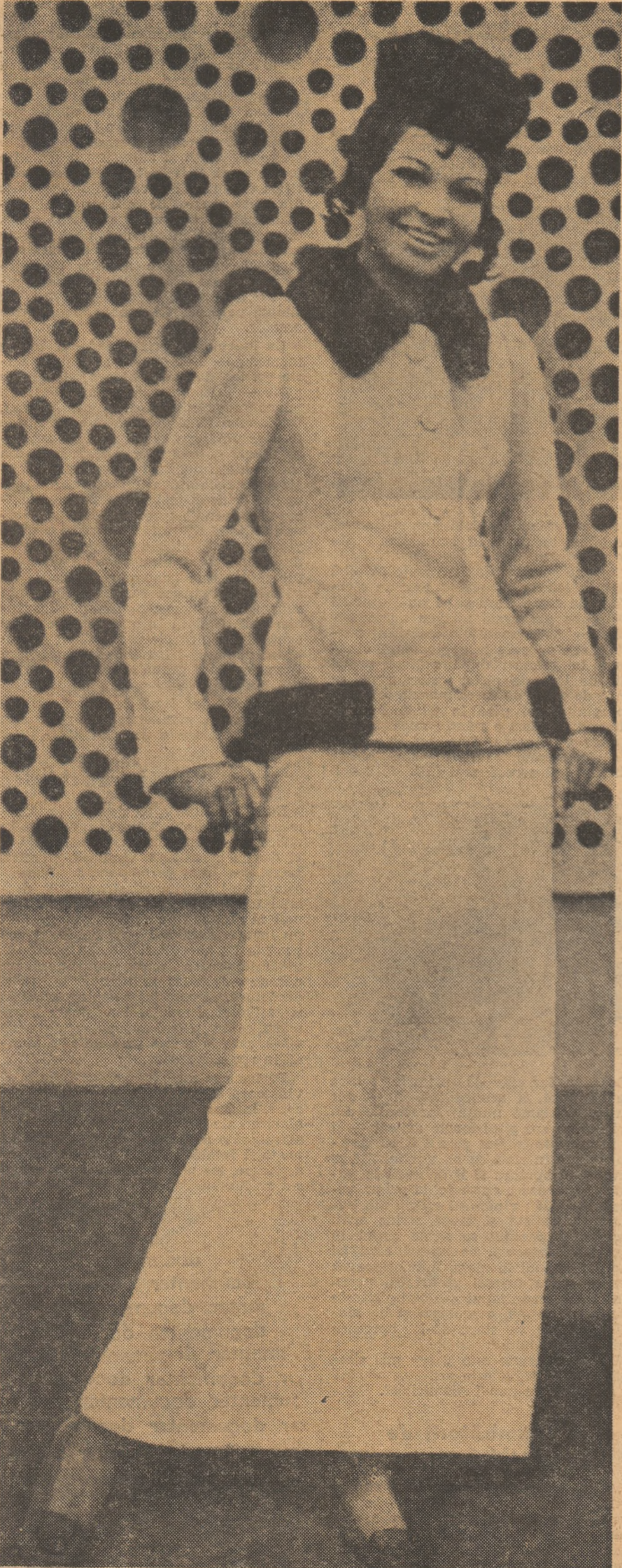

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

Memoria lucrurilor văzute

*Nu respirați
adînc!*

*Mini, midi, maxi
și dedesubturile lor*

„Marele public socotește ocupația noastră — spune Karr Hartley, un celebru vânător de animale vii — mai puțin primejdioasă decât vânătoarea adevărată. Dar asta să fie singura deosebire? Și noi și vânătorii adevărați urmărim animalele sălbatice. E adevărat, însă, că noi nu tragem în ele cu puști de toate calibrele ci, dimpotrivă, facem totul ca să nu le atin-

gem nici un fir de păr. De aceea întâlnirea cu noi este pentru animale mai plăcută. Noi le oferim o viață nouă. Firește, nu atît de liberă ca pînă atunci, totuși suficient de exotice: grădini zoologice, circuri, iar uneori chiar roluri de actori de cinema”.

Să vedem însă care sînt metodele lui Hartley și ale colegilor săi.

Documentar

CINE PE CINE ATACĂ

Animalele îi atacă pe vânători? Cei în cauză afirmă că nu și adaugă că, mai degrabă, aceștia sînt de cele mai multe ori nevoiți să alerge după animale. Dar, în primul rînd, care animale sînt vimate?

La începutul secolului, preferințele se îndreptau spre animalele mari, puternice. Explicația acestei preferințe era simplă: grădinile zoologice erau privilegiate atunci ca niște circuri în care reprezentanții ai unei faune rare înveșeau „onoratul public”. Animalele trebuiau să-și arate amenințătoare colții, să ragă înspăimîntător, să se arunce înfricoșătoare asupra pereților de gratii ai cuștilor. Într-un cuvînt, trebuiau să „excite” nervii vizitatorilor și să le amintească că în timp ce ei se plimbau fără griji prin orașe, undeva în junglă cloceala o viață misterioasă, plină de primejdii. Acest mod de a privi lucrurile putea fi satisfăcut numai de animalele mature. Un număr respectabil de ani era o altă garanție a forței unei fiare. Iar „educația” animalelor nu ridica prea multe probleme: din capcane ele erau duse direct pe bordul navelor, și de acolo în cuști.

Evident, în aceste condiții animalele nu trăiau prea mult. Nu existau norme de carantină și de aclimatizare, deși Alfred Edmund Brehm subliniasă importanța lor încă pe la mijlocul veacului trecut.

Unul din primele parcuri pentru aclimatizarea animalelor a fost înființat la Paris de Paul Bertholet. Acolo au văzut prima oară europenii ursuleți caraghioși și tigrișori hazlii. Curînd după aceea, animalele mici au devenit chiar principala atracție. În momentul de față, din cinci animale prinse pentru grădinile zoologice trei sînt pui mici de tot iar două ceva mai mari.

● Să săpăm groapa altuia?

Da, răspund specialiștii, s-o săpăm. Așa se face că tipul acesta de cursă a rămas pînă astăzi cel mai răspîndit mijloc de prins animale. Construcția unei capcane e foarte simplă: pe cărare ce duce la locul de adăpat, vînătorul sapă o groapă, o camuflează cît poate mai bine, după care înarmat cu răbdare așteaptă și pînă cînd animalul cade în ea. E adevărat că în ultimele decenii acest fel de capcane s-a mai modernizat în sensul că, sub stratul care maschează groapa, se fixează o plasă de nailon. Scopul ei: să amortizeze căderea animalului pentru ca acesta să nu-și rănească labele. De altfel, el poate fi astfel și mai ușor scos din groapă. Vechile plase împletite din „cîneșă rezistentă” sau „liane elastice” erau poate mai romantice, dar nailonul are avantajul că nu trădează mirosul de om. De altfel și arsenalul vînătorilor s-a îmbogățit cu mijloace tehnice noi cum ar fi, de pildă, un sistem de radio-emisie: imediat ce plasa de nailon „se umple”, în adăpostul confortabil de unde pînă dește vînătorul se aude un semnal și instantaneu se aprinde un becuț care arată că animalul trebuie scos din capcană.

În Asia se mai practică totuși o metodă tradițională de prins animale. Pînă dînd dintr-un copac, vînătorul zvîrle asupra fiarei o plasă, iar cînd animalul se încurcă în ea, o trage cu totul în sus. Din nefericire însă și „accidentele de muncă” sînt în acest caz tradiționale.

Paul Bertholet, despre care am amintit mai sus, prindea cu plasa și animale neprimejdioase — maimuțe și păsări. În patru decenii de activitate, el a vînat în felul acesta douăzeci și patru de gorile. Spre a atinge o asemenea performanță Bertholet a trebuit să înființeze o fabrică de plase pescărești. Dar de ce o întregă fabrică? Pentru că nu o dată s-a întîmplat ca o gorilă prinsă împreună cu puilul ei să sfîșie mai bine de un kilometru de „plasă de cîneșă rezistentă”.

Momentele pentru animale sînt și ele de mai multe feluri. O seamă de vînători utilizează, de pildă, berea. Uzînd de o terminologie pescărească, vînătorii spun atunci că cimpanzeii mușcă berea.

cialist în vînătoria cu bere, are o metodă originală de prins animale: cînd zărește într-un copac un cimpanzeu, așează lîngă tulpină două căni cu bere rece și tare. Oricine știe cît de curioase sînt maimuțele. Imediat ce descoperă căniile se și reped să guste din conținutul lor. Ceea ce urmează, adică capturarea lor, este o treabă caraghios de simplă. Simplă pentru că, după ce mai-

muștele au luat cunoștință de conținutul cănilor, pot fi prinse cu mina liberă. Și caraghiosă pentru că în astfel de momente cimpanzeii se comportă ca niște clovni.

În sfîrșit, încă un mod de a prinde animalele în capcană — metoda indiană „khedda”, adică atragerea elefanților sălbatice cu ajutorul semenilor lor domestici.

Vînătorii deosebesc animalele în primul rînd după reacția lor la vederea omului: adică dacă se năpustesc asupra acestuia sau fug de el. Să zicem că fug de el și că animalul în cauză este un rinocer. În acest caz vînătorul pornește, cu un vehicul pentru orice teren, în urmărirea animalului pe cît de mare — circa patru tone — pe atît de lute de picior. Cînd vitezometrul indică 70 de kilometri pe oră, rinocerul pare să se apropie. Unul din vînătorii din mașină mai controlează o dată starea de „funcționare” a laso-ului și ia în mînă capătul prăjinii. Pînă în momentul încăierării au mai rămas doar câteva minute...

● Corp la corp cu animalele

Omul vinează rinocerii încă din cuaternar cînd această indeletnicire era în egală măsură primejdioasă, nobilă și utilă. În felul acesta au ajuns pînă în zilele noastre străvechi mituri despre gigancii unicorni care trăgeau după ei prin păduri și pe cîmpii, agățati de acest singur corn, cîte trei-patru elefanți. A fost însă și o perioadă cînd vînătoria de rinocerii a semănat mai mult cu stîrpirea lor. Prima rezervație de rinocerii a fost înființată în Africa în 1894. De atunci numărul lor a crescut necontenit.

Pentru a opri din goana-i nebulă un animal atît de mare cum este rinocerul, fiecare component al unui grup de vînători trebuie să-și cunoască foarte bine misiunea. Îndemînarea celui care mînuiește laso-ul s-ar irosi zadarnic dacă conducătorul vehiculului n-ar fi as în materie: 70 de kilometri pe oră nu-i în sine o viteză mare, dar 70 de kilometri pe oră printre copaci, tufe spinoase, salcimi și mai ales printre gropile săpate de furnicari și hiene înseamnă înfinit mai mult.

Cel mai de seamă lucru pentru vînători este să nu-l lase pe rinocerii să-și caute adăpost în tufișuri dese. De aceea, cînd mașina începe să se apropie tot mai mult de rinocer, omul cu laso-ul se ridică în picioare și-l aruncă peste coarnele animalului. După care începe o goană nebulă cu rinocerul înhămat la mașină. Laso-ul trebuie să fie în permanență întins dar, în același timp, gata în orice clipă să se lărgească pentru cazul cînd, de spaimă, animalul s-ar smuci brusc înainte sau într-o parte. Un vînător cu experiență con-

piindu-l tot mai mult de mașină. În clipa cînd rinocerul începe să dea semne de oboseală, din mașină se năpustesc zece vînători care leagă „de mîini și picioare” animalul răpus și îl urcă în mașină.

Uneori, laso-ul e utilizat și pentru animale mai mici — zebre, antilope, girafe. Ceea ce nu înseamnă, însă, că vînătoria cu laso-ul este la fel pen-

tru toate animalele. Iată cum se petrec, de pildă, lucrurile în cazul unei vînători de struți.

Se știe că struțul, deși poate să aibă pînă la 150 de kilograme, este un alergător de mare clasă și că nu-i ușor să fie ajuns din urmă nici cu automobilul. Dar să-l cunoaștem mai întîi părțile slabe pe care le exploatează vînătorul în goana-i după această pradă atît de lute de picior: struțul nu se teme de om și de aceea mașina se poate apropia de el pînă la 80 de metri; viteza-i de start e relativ mică. Începe așadar vînătoria. După ce-și alege din cîrd exemplarul cel mai reușit, vînătorul îl separă mai întîi de restul

păsărilor. Iar cînd dă primele semne de oboseală, îi aruncă laso-ul — dar struțul reclamă multă precauție din pricină că are gîtul foarte delicat — și îi încetinește treptat goana. Cînd mașina ajunge în rînd cu el, vînătorul i se aruncă în spinare și îl doboară la pămînt. Urmează o operație, la prima vedere absurdă; vînătorul scoate din buzunar o batistă și leagă strîns ochii captivului. Struțul se simte astfel în siguranță întocmai ca atunci cînd își îngroapă capul în nisip. Înduioșătoria convingere a uriașei păsări că atunci cînd își ascunde capul n-o mai pînă dește nici o primejdie, o scutește și de inevitabilul șoc în stare să-i oprească chiar bătăile inimii.

Ultima operație este și cea mai simplă: struțul legat este urcat în mașină și condus spre nou-i „domiciliu”.

● Plimbătorii de rechini

„Tigri oceanelor”, cum sînt numiți rechini, sînt foarte numeroși — există vreo 350 de specii. Dar vînătorii de rechini pot fi numărați pe degete. Cei mai cunoscuți sînt americanii Gill Souly și John McLaughlin care lucrează cu mina goală, cum se spune. Nu e vorba de o bravadă, cum s-ar putea crede, ci de faptul că vînatul lor trebuie să răspundă unor exigențe foarte stricte, întrucît rechini sînt vînați pentru oceanarii științifice și comerciale, iar exemplarele rănite sînt respinse.

Metoda de vînare a rechinelor a rezultat din cîteva fapte strict verificate. Să le cunoaștem. În primul rînd „tigrii oceanelor” n-au o privire prea ageră. Au în schimb foarte dezvoltat un al „șaselea simț”, o originală combinație între sonar și radar care-i ajută să recepționeze vibrațiile sonore și mecanice emise de pești și animale la distanțe foarte mari. În sfîrșit, o altă particularitate importantă a rechinelor; primesc din apă oxigenul de care au nevoie numai atunci cînd înnoată cu viteză mare, din care cauză animalele nu pot rămîne multă vreme nemișcate. Aceste trei momente alcătuiesc temelia teoretică a vînătorii de rechini. Vînătoria în sine se rezumă la procedee destul de simple pe care și le poate însuși orice amator.

La început se prinde într-un cîrlig momeala — care poate să fie și o pălărie veche, dar mai bine o bucată de pește — și se aruncă în apă într-un punct unde mișună de obicei rechini. După vreo cincisprezece minute, timp în care vînătorul a putut să se convină ușurat că n-a zburat peste bord din cauza unei smucituri puternice, el constată că rechinul a „mușcat”. Apoi e nevoie de două-trei ore pentru „plimbarea rechinului”, spre a-l domoli. Înainte de ultima operație se impune o scurtă odihnă. În sfîrșit, ultima operație: după ce fixează bine odgonul la capătul căruia este „ancorat” rechinul, vînătorii își îmbracă costumele de înnot subacvatic și pornesc înaintea „prizonierului”. O dată ajuns lingă el, i se agață de aripioarele pectorală și dorsala încercînd să-l imobilizeze, după care îl conduc fără grabă spre cușca pregătită din timp.

Vînătorii de „tigri de mare” nu ascund însă că prinderea rechinelor este uneori presărată și de primejdii.

● Vînătoria chimică

Dar, în definitiv, cît de mare este cererea de animale. Această problemă se ridică de fiecare dată cînd pornesc la vînătoare partizanii vînătorii chimice, astăzi cea mai perfecționată. Metoda este destul de simplă, și aparent asemănătoare cu adevărata vînătoare. Numai că pușca, de o construcție specială, nu lovește animalul cu gloanțe, ci cu capsule cu narcotice. Metoda poate fi utilizată pentru toate animalele care permit omului să se apropie la mică depărtare. Și este imperios necesară în situațiile cînd animalul nu poate fi urmărit ca în cazul hipopotamului, de pildă, care la prima primejdie se afundă în apa salvatoare.

Partea cea mai grea a acestui tip de vînătoare este calcularea dozei de narcotic, în funcție de caracteristicile fiziologice ale animalului. O doză prea mare poate ucide, dar și una prea mică poate fi fatală, atunci cînd începe să acționeze, de pildă, după ce animalul s-a scufundat în apă.

I. Gorelov
I. Sereghina

documenta.

documentar docum.

documentar documentar d.

documentar documentar d.

documentar documentar doci

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

JALOANELE PROGRESULUI NOSTRU

Expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la şedinţa Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. şi a guvernului din 25 noiembrie 1970, amplu tablou al rezultatelor dobândite de poporul nostru în ultimii ani şi cuprinzător memento al direcţiilor de dezvoltare în perioada care ni se deschide în faţă, a găsit un viu ecou în mintea şi sufletul tuturor cetăţenilor patriei noastre. Aceştia s-au putut încredinţa, o dată mai mult, că gloriosul nostru partid comunist, care conduce de peste un sfert de secol destinele poporului nostru, a făcut şi face totul spre a se dovedi la înălţimea misiunii sale istorice de a conduce cu succes marea operă de făurire a societăţii socialiste multilaterale dezvoltate în România.

Poporul nostru a putut lua astfel cunoştinţă cu un sentiment de îndreptăţită mândrie că, în ansamblul său, actualul plan cincinal se încheie cu succese importante. Producţia industrială a crescut într-un ritm mediu anual de 11,7 la sută faţă de 10,6—11,6 prevăzut iniţial. Participarea ei la crearea venitului naţional a sporit de la 49 la sută în 1965 la circa 60 la sută în 1970. Importante succese s-au dobândit şi în agricultură unde, în ciuda condiţiilor climatice nefavorabile din ultimii ani şi mai ales a inundaţiilor din anul acesta, prin modernizarea bazei tehnice-materiale, utilizarea mai eficientă a pământului şi o mai bună organizare a producţiei s-a înregistrat o creştere de 24 la sută a producţiei globale faţă de cincinalul precedent. Însemnate realizări au fost obţinute, de asemenea, în alte ramuri ale economiei naţionale — construcţii, transporturi, comerţ interior, în domeniul prestaţiilor de servicii, precum şi în activitatea de cercetare ştiinţifică.

Mulţumită rezultatelor obţinute în sfera producţiei materiale, venitul naţional a crescut de aproape o dată şi jumătate, ceea ce a permis adoptarea de noi măsuri pentru ridicarea nivelu-

lui de trai al populaţiei. În acelaşi timp s-au construit — din fondurile statului sau prin credite acordate de stat — 323 000 de apartamente, la care trebuie adăugate şi cele 5 000 de locuinţe construite de stat în cadrul ajutorului pentru sinistraţi. An de an au sporit alocările de stat pentru învăţământ, ştiinţă, cultură şi artă, sănătate şi alte acţiuni sociale.

Rezemîndu-se pe această temelie puternică, planul cincinal de dezvoltare a economiei naţionale în perioada 1971—1975 va însemna un nou şi mare pas înainte în viaţa întregii noastre societăţi.

„Una din cele mai importante caracteristici ale viitorului cincinal — a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu — este asigurarea în continuare a unui înalt ritm de creştere economică. Aceasta exprimă dinamismul puternic al economiei noastre socialiste, uriaşele sale resurse, asigură accelerarea procesului de ridicare la un nivel superior a întregii economii, înscriindu-se în exigenţele impuse de revoluţia tehnico-ştiinţifică contemporană“.

În lumina acestor sarcini grandioase, proiectul de plan prevede ca în viitorii cinci ani să se aloce investiţii în valoare de peste 540 de miliarde de lei, adică mai mult decât în ultimii zece ani. Acest efort de acumulare se va materializa, în primul rând, în faptul că între 1971—1975 industria noastră se va dezvolta într-un ritm mediu anual de 10—11 la sută. Un accent deosebit se va pune pe laturile calitative ale procesului de industrializare. În acest scop, principalele eforturi vor fi concentrate spre ramurile care garantează valorificarea superioară a resurselor şi contribuie la promovarea progresului tehnic: electronica şi electrotehnica, mecanica fină, maşinile-unelte, petrochimia, metalurgia oţelurilor şi a laminatelor speciale.

O altă problemă de bază a cincinalului viitor va fi intensificarea dezvoltării agriculturii, sporirea producţiei agricole în toate sectoarele, prevăzându-se în acest sens investiţii de 80 miliarde lei, ceea ce înseamnă de peste 2 ori mai mult decât în actualul cincinal.

Element caracteristic, care reflectă procesul de modernizare a activităţii noastre economice, în viitorul cincinal se va trece la dotarea economiei naţionale cu tehnică modernă de calcul şi dezvoltarea progresivă a sistemului naţional de prelucrare a datelor. Realizarea acestui program va crea premisele unei conduceri moderne, întemeiate pe cuceririle informaticii — condiţie esenţială pentru o planificare realmente ştiinţifică şi pentru organizarea eficientă a procesului de producţie şi desfacere.

Fonduri însemnate vor fi prevăzute pentru dezvoltarea activităţii de cercetare ştiinţifică, stabilindu-se în acelaşi timp direcţii prioritare de cercetare, în pas cu nevoile dezvoltării industriei şi a celorlalte ramuri economice.

Cincinalul viitor va fi o perioadă de creştere susţinută a venitului naţional — 10—11 la sută în medie pe an — a bunăstării poporului, prin sporirea salariului real în medie cu 3,5—3,7 la sută pe an, iar a veniturilor reale ale ţărănimii cu 4 la sută anual, de îmbunătăţire în continuare a condiţiilor de locuit ale populaţiei şi de dezvoltare a volumului desfacerilor de mărfuri cu amănuntul.

Întregul nostru popor a primit cu o deosebită satisfacţie marelui program de dezvoltare trasat în expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Şi nu poate fi nici o îndoială că prin mobilizarea activă a maselor largi ale celor ce muncesc de la oraşe şi sate, care urmează cu încredere şi abnegaţie politica partidului, punând în valoare elanul, talentul şi energia lor creatoare, el va prinde viaţă, se va întrupa în faptă.

PROBLEME ŞI SOLUŢII

Pentru anul 2000

Dezvoltarea marilor oraşe şi perspectivele lor au devenit în ultimii ani obiect de aprige discuţii în publicaţiile de popularizare sau de specialitate, în emisiunile de radio sau de televiziune. Au fost avansate teorii care încearcă să justifice şi să dovedească inevitabilitatea dezvoltării spontane a unor oraşe-furnicare, a unor gigantice megalopolis care să crească nelimitat în înălţime şi în lăţime. Experienţa unor ţări şi planurile lor de perspectivă ne descoperă însă şi alte tendinţe în con-

sarea acestor obiective în 66 zone de producţie.

Capitala sovietică urmează să devină un centru al industriei de maşini de precizie, electronice şi în genere al unor ramuri în care se cere mai ales muncă calificată. În acelaşi timp, o dezvoltare foarte rapidă va cunoaşte şi producţia de mărfuri de larg consum. O seamă de întreprinderi, însă, vor fi mutate dincolo de limitele zonei de locuinţe a oraşului, luând cu ele şi instituţiile de cercetări şi de proiectări respective, precum şi câteva instituţii de învăţământ. Mecanizarea şi automatizarea, perfecţionarea proceselor de producţie vor contribui la rindul lor la reducerea treptată a numărului de oameni ocupaţi în industrie. Planul a putut, de aceea, să prevadă ca pînă în anul 1985 populaţia Moscovei să se stabilizeze la şapte milioane de locuitori.

Din cele de mai sus nu rezultă, însă, evident că s-ar prevedea o stagnare în dezvoltarea capitalei sovietice. Ea va continua şi în viitor, dar va fi limitată la un teritoriu de 87.500 hectare.

Paralel cu construcţia unor raioane noi, fireşte în limitele perimetrului stabilit, edilii Moscovei îşi vor îndrepta tot mai mult atenţia spre reconstrucţia zonelor vechi ale oraşului. În momentul de faţă se află sub protecţia statului mai bine de 400 de monumente arhitectonice. Cele mai multe se află în centrul capitalei. De aceea aici se preconizează să se demoleze o seamă de construcţii vechi, fără importanţă şi în locul lor să se amenajeze parcuri şi scuaruri.

La descongestionarea centrului va contribui, de asemenea, şi transformarea Moscovei dintr-un oraş cu un singur centru într-unul cu mai multe centre. Teritoriul va fi divizat în opt zone. Pentru fiecare din aceste zone se prevede ca problemele vitale, cum ar fi cuprinderea în producţie a populaţiei, satisfacerea nevoilor social-culturale, de odihnă şi sport, să fie soluţionate complex. Acest mod de planificare a oraşului menit să asigure amplasarea cartierelor de locuinţe cât mai aproape de zonele de producţie va îngădui populaţiei să economisească timp, contribuind totodată la descongestionarea mijloacelor de transport. Căci, se ştie, în toate marile oraşe problema transportului este extrem de acută. Oraşele sînt suprasaturate de vehicule. De aceea la Moscova se construiesc de pe acum magistrale care ocolesc centrul oraşului, întrucît în centru se va circula mai ales pe sub pămînt, iar locurile de parcare vor fi şi ele subterane.

În sfîrşit, o mare zonă de parcuri şi păduri va încinge oraşul ca un adevărat cordon dătător de sănătate. Norma de aer curat va fi de 20 de metri pătraţi înăuntrul perimetrului urban, plus 30 în imediata lui vecinătate.

O noutate în materie: dictafonul „Elektron-52“

Foto: O. Kahanov (APN)

LA ORDINEA ZILEI

Spre deslegarea marelui mister?

Totul a început cu aflarea modului în care sarcomul lui Rous, un cancer al păsărilor, cel dintîi cancer a cărui origine virotică a fost dovedită, dereglează codul genetic al celulei pe care o invadează.

Se ştie că marele arhitect al celulelor este acidul dezoxiribonucleic (A.D.N.), ale cărui molecule compun cromozomii. Purtător al instrucţiunilor ereditare, A.D.N.-ul comandă toate sintezele chimice care se petrec în celula vie. Utilizînd, spre a-şi îndeplini misiunea, un fel de fotocopie simplificată a lui însuşi, acidul ribonucleic (A.R.N.) străbate celula spre a transmite instrucţiunile genetice „benzilor de montare“ ale proteinelor.

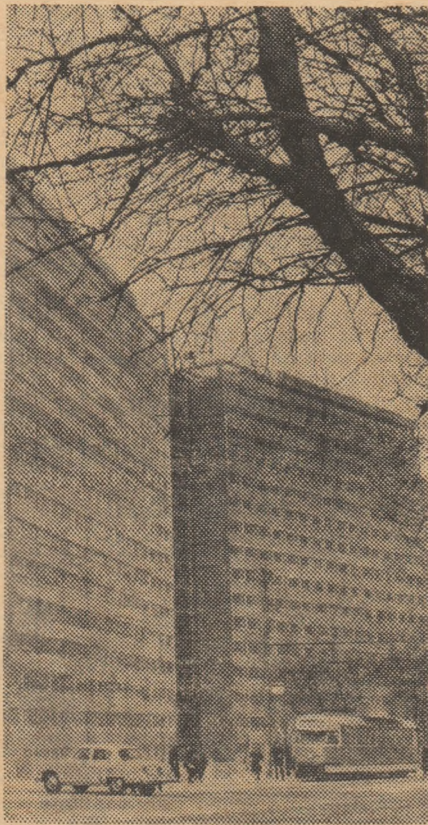
Aşa stînd lucrurile, specialiştii nu puteau înţelege totuşi cum un virus putea deregla instrucţiunile celulei invadate, cu alte cuvinte cum un A.R.N. virotic putea să răzbată în A.D.N.-ul celular. Pînă cînd, prevăzută încă din 1964, dar descoperit anul acesta, s-a văzut că mecanismul declanşării acestui proces se datoreşte unei enzime necunoscute pînă atunci. Aşadar, această enzimă stă la baza dezvoltării cancerului, ceea ce a dus fireşte, şi la

continuarea raţionamentului: dacă s-ar putea bloca activitatea acestei enzime, s-ar pune capăt şi dezvoltării maldiei? Şi într-adevăr, sub acţiunea unui antibiotic utilizat curent în tuberculoză s-a izbutit, în laborator, oprirea progresării leucemiei. Rămîne, însă, de dovedit — lucru care va mai cere timp — că antibioticul nu acţionează numai asupra celulelor cultivate în laborator, ci şi asupra organismelor vii, asupra şoarecilor şi găinilor leucemice.

Evident, nici atunci nu va însemna că omul va reacţiona exact ca animalele, întrucît pînă acum nu s-a putut încă dovedi că leucemia umană este, la fel ca aceea a animalelor, de origine virotică. Dar dacă nu există dovezi, există totuşi puternice prezumţii. Într-adevăr, în globulele albe ale bolnavilor de leucemie s-a găsit o enzimă foarte asemănătoare cu una din cele două pe care le utilizează virusul leucemiei animale.

Această enzimă, s-a observat, dispare la leucemicii trataţi, dar e totdeauna prezentă în stare acută, la cei netrataţi. Ceea ce înseamnă că simpla ei prezenţă permite diagnosticarea leucemiei, îngăduind diferenţierea ei de celelalte boli care se manifestă prin proliferarea de globule albe.

Cercetătorii în materie au astfel acum, pentru prima oară, senzaţia că se apropie de ţel. Căci mai mult chiar decât leucemia, e în joc întreaga problemă a cancerului, dat fiind că la animale o serie de tumori canceroase sînt provocate de A.R.N.-uri virotice asemănătoare cu cele care au fost studiate în cazul leucemiei. Şi există bănuiala că aceleaşi virusuri îşi spun cuvîntul şi în cancerul uman.

Moscova. Peisaj citadin 1970

strucţia marilor oraşe. Să vedem, de pildă, ce prevede noul Plan general al oraşului Moscova.

Se ştie că principalul factor care contribuie la creşterea populaţiei unui oraş este construirea de noi obiective industriale, centre ştiinţifice etc. Urînd o dezvoltare armonioasă a oraşului printr-o judicioasă reglementare a numărului populaţiei, Planul al Moscovei prevede ampla-

DUPĂ SORGE...

(V)

Duelul între serviciile de informații continua

— Încă nu. De asta ne-am și întors aici. Trebuia să luăm bidoanele cu combustibil ca să aprindem focuri de semnalizare și radiofarul. Tocmai mă pregăteam să comunic.

— Cum? a mai întrebat Markin.

— Urma să transmit semnalul convențional.

— Cum e?

— R.S.A.

— Așa de scurt? Bagă de seamă, spune tot, te previn pentru ultima oară, a rostit tăios Markin. Ce semne în plus trebuia să transmiți în caz că ai fi fost arestat?

— După A nu trebuia să urmeze punct și semnalul trebuia transmis o dată, nu de două ori cum fusese convenit.

— La ce oră trebuie să transmiți semnalele?

— Sint ascultat tot timpul, nu s-a fixat o oră anume.

Markin a verificat informațiile date de Bauer interogându-i separat pe ceilalți doi germani. Apoi a ordonat prizonierilor să pună în funcțiune aparatul de emisie-recepție și să transmită semnalul convențional colonelului Rowel. După care cekiștii au pornit imediat, împreună cu prizonierii, spre pista de aterizare. Cu ajutorul cămilei și a patru catiri au ajuns repede la pistă, o dată cu căderea întunericului. Pe drum au mai luat o dată legătura cu Rowel și au aflat de la el că a doua zi dimineața vor primi date suplimentare despre zborul avioanelor. Ceea ce convenea perfect grupului lui Serafim Markin, pentru că îi dădea posibilitatea să se pregătească bine în vederea primirii hitleriștilor.

Oaspeții nepoștiți cad în capcană

După ce au părăsit mormintul și s-au îndreptat spre lacul Tuzla. În preajma căruia Bauer găsisse pista de aterizare. Markin a luat legătura radio cu cei trei membri ai grupului pe care-i lăsase la locul debarcării lor pe malul lacului Balhas.

În seara aceleiași zile, s-au întâlnit cu toții pe pistă. Aceasta era o fișie lată de cincizeci de metri și lungă de circa un kilometru, care se sfârșea la poalele unei coline. Locul unde urmau să aterizeze avioanele grele nu era prea potrivit, dar, așa cum explica Bauer, nu avuseseră destul timp la dispoziție ca să aleagă unul mai bun și, la urma-urmelor, esențială era lungimea pistei și solul ei deajuns de solid. Avioanele trebuiau, de altfel, să fie pilotate de oameni foarte încercați, încât aterizarea pe o pistă atât de îngustă era garantată.

După ce a cercetat pista, Markin a dispus ca de-a curmezișul ei să se sape o groapă care să fie camuflată cu stuf care se găsea din abundență pe lacul Tuzla. Apoi stuful a fost presărat cu nisip. Semnele de delimitare a pistei urmau să fie fixate aproximativ în mijlocul ei, pentru ca, odată aterizat, avionul să nu poată decola imediat în caz că pilotul ar fi observat că ceva nu era în ordine și să se izbească de colină, chiar dacă ar fi izbutit să evite groapa. La amiază lucrările pregătitoare au fost terminate. Apoi i s-a transmis lui Rowel al doilea semnal și după o oră a sosit răspunsul lui: avioanele aveau să sosească lângă lacul Tuzla între orele 3—4 dimineața. După ce a primit această informație, Markin a dat ordin să fie instalat radiofarul și, încă înainte de a se întuneca, și-a repartizat oamenii în mici tranșee camuflate care înconjurau pista din trei părți. Apoi a ordonat ca prizonierii să fie, pentru orice eventualitate, legați și înuți sub continuă supraveghere într-una din tranșee. Și,

mânunchiuri de saxaul și au turnat ulei din canistre.

Noaptea, pe la ora 3, a început intr-adevăr să se desiușească un duduie de motoare. Cekiștii au aprins focurile. Imediat, în văzduh s-au ivit luminițele distinctive a două avioane mari și puternice. Apoi unul dintre ele a început să coboare, în timp ce celălalt se rotea deasupra pistei. Se auzea deacum duduie înăbușit al motoarelor primului; pilotul redusese viteza. Apoi s-au aprins două faruri de aterizare. Avionul, încărcat până la refuz, a atins solul în mijlocul pistei, a alergat puțin pe ea, după care a intrat cu roțile în groapă, a capotat și a explodat. O uriașă coloană de flăcări și fum a prins să se înalțe deasupra pământului, iar benzina care se scurgea din niște mari rezervoare se împrăștiă pe sol, aprinzându-se și luminând totul în jur. Cel dinții aterizase avionul cisternă. Nimeni nu se putea apropia de resturile lui cuprinse de flăcări.

Celălalt avion, martor al catastrofei, se afla într-o situație critică. Intrucit din cauza lipsei de benzină nu putea face cale întoarsă, dar nici nu-și putea continua zborul. Ce era de făcut?

Rămăsese o singură soluție și Helmuth Schnacke, conducătorul grupului de agenți ai Gestapo-ului care se duceau la Tokio, a hotărât să scufunde avionul în lacul Ala-Kul, după ce în prealabil ocupanții acestuia aveau să sară cu parașuta, iar după aceea să treacă în ascuns granița în China. Erau în total șase: trei agenți ai Gestapo-ului, doi piloți și un radiotelegrafist. Dar până la lacul Ala-Kul mai aveau de străbătut cel puțin șase sute de kilometri.

Cînd s-a convins că avionul a pornit spre răsărit, Markin a înștiințat Centrul. Bauer îi spusese că avionul nu dispunea de suficientă benzină și că echipajul nu va avea de ales: va trebui să sară cu parașuta. Căci aterizarea unui avion greu pe un teren nepexplorat în prealabil se putea solda cu o catastrofă.

Planul elaborat de Centru prevăzuse și întărirea pazei frontierelor în cursul executării operației. Încît detașamentele de grăniceri au fost puse în stare de alarmă și a fost sporit numărul și efectivul grupurilor de manevră mobile. În plus, avioane ale pazei de la frontieră patrulau fără încetare, ținînd mereu sub observație în special zonele deșerte și nepopulate.

Încercînd să ajungă la lacul Ala-Kul cât mai discret cu putință, piloții hitleriști au dat viteză maximă atîngînd înălțimea limită. În felul acesta a sporit, însă, consumul de carburanți. Mai aveau puțin pînă la lacul cu pricina, cînd duduie motoarelor a amuțit. Din cele trei lacuri aflate lângă graniță, cel mai apropiat era Sasik-Kul și deasupra acestei pinze de apă hitleriștii și-au abandonat avionul. Numai cinci dintre ei au ajuns cu bine pe mal, căci primul pilot a murit: dintr-o cauză necunoscută, parașuta nu i s-a deschis.

După ce au făcut fără să vrea o baie rece ca gheața, hitleriștii au ieșit la mal. Erau într-o situație extrem de dificilă: cu hainele ude, fără provizii alimentare, la treizeci de kilometri de pârtaie de frontieră. E adevărat, vremea îi avantaja într-o anumită măsură: bătea un vînt puternic și vizibilitatea era proastă. Încît au străbătut neobservați spațiul deschis al nisipurilor Ve-

fărișul rîulețului Emil, prin care nădăjduiau să ajungă pînă la punctul de frontieră de lângă munții Loba.

La un moment dat, însă, hitleriștii și-au dat seama să sint căutați, au auzit lătrat de ciini și, încercînd să-și piardă urma, au intrat în apă prin stufăriș, deși în felul acesta își încetineau înaintarea. Nădăjduiau să dea în drum peste pescari localnici și în felul acesta să găsească haine uscate, alimente și, eventual, o barcă. Dar n-au avut noroc, căci de-a lungul rîului nu erau sate. Singura lor speranță era acum noaptea neagră și vremea proastă. Oricît au încercat ei însă să se ascundă, pînă la urmă au fost totuși depistați de un avion de recunoaștere, care a trimis pe urmele lor unități de grăniceri. Cercul se strîmta. De pe creasta unei coline, Schnacke a zărit punctul de frontieră, dar și un grup de călăreți care se îndreptau spre ei.

Un al doilea detașament de grăniceri se afla în spatele hitleriștilor și cerce-

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
ij reportaj reportaj reportaj

din să se deschidă focul asupra stufărișului. Apoi călăreții s-au apropiat încet, cu grijă, de locul în care se aflau hitleriștii. Dar la strigătul lor n-a răspuns nimeni: pe apă pluteau patru cadavre. Dinspre frontieră se apropia o unitate de cavalerie, iar pe riu înainta un grup operativ de cekiști. După ce au cercetat metru cu metru stufărișul, grănicerii l-au descoperit și pe Helmuth Schnacke. Zăcea cu capul sfărîmat pe o moviță, ținînd strîns în mînă un pistol de mare calibru în care nu mai era nici un glonte.

În așteptarea lui Helmuth Schnacke

În timp ce se întîmplau evenimentele descrise mai sus, personalul ambasadei germane din Tokio îi aștepta cu teamă pe trimișii Berlinului. Nici unul dintre diplomați nu-și făcea iluzii în legătură cu soarta care-l aștepta. Știau cu toții că grupul lui Helmuth Schnacke avea să-i pedepsească crunt. Dar principalii vinovați de scandalul care prejudiciase atât de mult prestigiul Germaniei hitleriste — ambasadorul Eugen Ott și Standartenführerul SS Joseph Meisinger — nu mai așteptaseră sosirea lui Schnacke. Dîndu-și foarte bine seama că situația lor era disperată, fugiseră cu puțin timp înainte în China.

Lev Vasilevski

Citeva precizări

Pentru executarea misiunii incredințate grupului special al lui Bauer fusese ales un avion „Fokke-Wulf-200” de tip „Kurier”. Proiectat și construit ca avion civil, ulterior el fusese transformat în bombardier greu și avion de recunoaștere. Fabricat în număr mic, „Kurier” era utilizat pe liniile de comunicații maritime, unde acționa în strînsă legătură cu navele de suprafață și cu submarinele care atacau piratereste chiar și vase neînarmate.

Zborul grupului special fusese programat noaptea, intrucit pe atunci instalațiile radar erau abia la început, iar sistemul de apărare antiaeriană nu avea mijloace perfecționate de detectare.

La 25 ianuarie 1942, un „Kurier”, avînd la bord grupul de spioni, a luat startul pe ruta fixată. În noaptea întunecoasă duduie înfundat al motoarelor a plutit deasupra nisipurilor presărate cu zăpadă și curînd s-a dizolvat în noapte. După ce i-a lansat pe cei trei spioni, avionul-cisternă s-a inapoiat la Taganrog.

Cei trei hitleriști au ales în scurt timp o pistă de aterizare și, la ora fixată, în eter a zburat un semnal codificat, care a fost interceptat la Taganrog. Apoi, două avioane „Kurier” — o cisternă zburătoare urmată de un avion cu un grup special la bord — și-au luat zborul de pe un aerodrom secret spre Elista.

Citînd povestirea documentară a lui Lev Vasilevski, m-am transpus cu gîndul în perioada războiului, cînd am avut prilejul să zbor cu un avion de luptă deasupra stepei slab populate din Kalmikia și a deșertului din jurul Mării Caspice, în chiar zonele pe unde au trecut cele două avioane „Kurier”. Îmi amintesc și acum cît de mult a durat căutarea unui avion din escadrila noastră, care aterizase forțat. A fost foarte greu să-l depistăm în dunele de nisip care se pierdeau la orizont. Și cine știe cum s-ar fi încheiat înfrîngerea operațiune de transportare pe calea aerului a spionilor fașiști de cekiști care lucrau în spatele frontului înamic n-ar fi aflat din vreme de ea.

Vasili Emelianov

ta stufărișul. În cele din urmă i-a observat și comandantul detașamentului de cavalerie a ordonat să se tragă o salvă de avertizare.

— Predați-vă! au strigat grănicerii.

Dar ca răspuns au răsunat focuri de armă. Hitleriștii hotărîseră să acopere măcar retragerea lui Schnacke. Încît acesta s-a tras de o parte și s-a ascuns. Următoarea somație de predare a rămas fără răspuns, încît comandantul detașamentului de grăniceri a dat or-

PORTRETUL UNEI DRESOARE

Între cărți și foci

Întimplarea a provocat oarecare vîlvă acum cîțiva ani și ziarele sovietice au publicat multe articole și știri, țîrînd la curent publicul cu desfășurarea evenimentelor.

În luna decembrie a anului 1962, au sosit la Moscova, cu avionul, cîteva foci comandate din California. Pe drum, una dintre ele a născut un pui. Din cauza agitației, a drumului lung și greu, a gălăgiei din jur, tinăra mamă a refuzat să-și hrănească puiul. Viața lui atrîna de un fir de păr.

Natalia Durova cu Leli.

Și atunci, într-o seară, Natalia Durova, din familia celebriilor dresori Durov, la vremea aceea deja cunoscută scriitoare pentru copii, a primit un telefon alarmant și rugător:

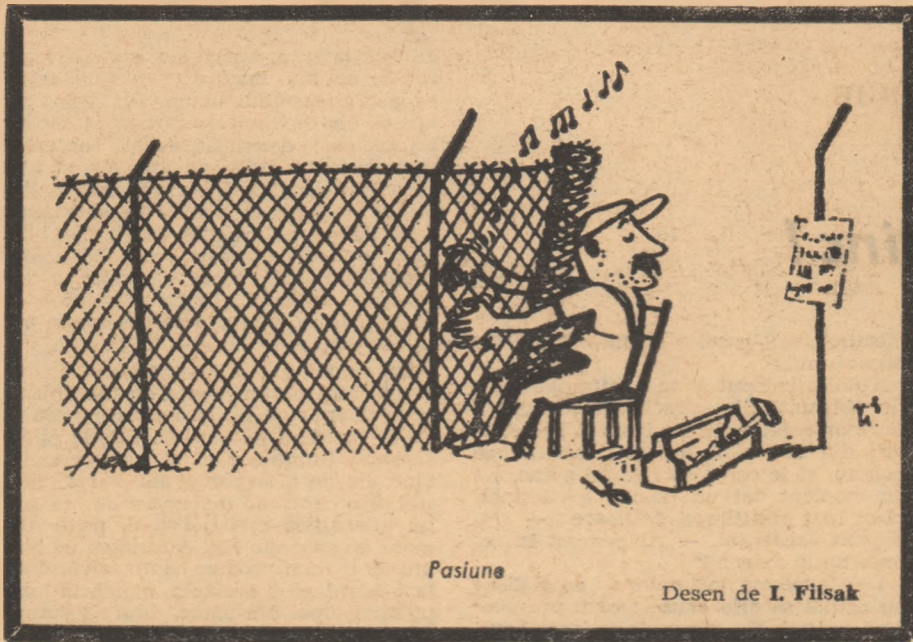
— Moare un pui de focă, salvați-l, dumneavoastră puteți să-l salvați!

— Lucram la trei volume pe care trebuia să le predau la editură, își aminteste Natalia Durova. Dar am crescut într-o familie de dresori și animalele erau pentru mine ceea ce pentru alți copii sînt păpușile sau mai știu eu ce jucării. Am plecat în aceeași seară, am învelit puiul de focă în șuba mea și l-am adus acasă. A fost consultat de cei mai buni doctori, iar eu am vegheat trei săptămîni la căpătîiul lui. S-a înzdrăvenit; pervazul geamului era plaja lui, baia — marea, iar eu — mama. Asta-i povestea focii Leli pe care ai văzut-o în spectacolele noastre date aici la București.

— Natașa, eum îți dresesi focile? Sînt animale inteligente?

— Cum le dreszi? Cu blîndețe și cu dragoste. Dacă sînt inteligente? Acum se vorbește foarte mult despre delfini. Dar focile nu sînt mai puțin inteligente și au instincte complexe: au emoții, pot fi triste sau vesele, știu să ocrotească o focă bolnavă... Cu Dunia, foca mai mică,

„arta
că arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta

a fost foarte ușor de lucrat pentru că o imita pe Leli. Aș putea spune că Leli a dresat-o. Ei, și pe urmă știi, probabil, dresura ține seama de deprinderile firești ale animalului. De pildă, focile se pot juca cu mingea, fac jonglerii cu botul. E ușor să le înveți acest lucru pentru că îl practică și în libertate. Cînd prind un pește, ca nu cumva să se înțepe cu aripioarele lui, îl aruncă în aer și-l lasă să cadă în așa fel încît să vină în gură cu capul înainte, nu cu coada.

— Te-am auzit vorbind mereu focilor și morsei la repetiții, ba chiar și în timpul spectacolelor. Te înțeleg?

— Înțeleg tot ce le spun. Mai ales Leli. Cînd am fost cu focile mele în R.D. Germană, după trei săptămîni înțelegeau comenzile în limba germană.

— Ce animale ai mai avut?

— Tot felul de animale: mici și mari, blinde și rele. Am avut și riși, și lupi, și hiene.

— Pedepsești vreodată focile?

— Nu, nu știu să pedepsesc animalele. Le cert uneori, iar ele reacționează fiecare în felul lor. Leli se simte jignită, Dunia se înfurie. Dunia asta e o artistă zeloasă, dar are înclinații spre carierism... Ei, și fiecare e altfel. Morsa Viteaz, e un pui — are 2 ani. E lacom și leneș. Acum îl port cu fundă la git, dar la 7 ani o să aibă trei tone, iar colții 80 de centimetri... Și, dacă-mi dai voie să mă laud, Viteaz e unica morsa care iese în arena vreunui circ.

— Există animale de care ți-e frică?

— Da, mor de frica șoarecilor și a broașteilor.

Raluca Simionescu

CINEMA

Prizonierul din vasul de vin

Întimplarea pe care o povestese scenaristul Revaz Gabriadze și regizorul Irakli Kvirikadze în filmul „Vasul” sună așa:

Un om a cumpărat un vas. Un vas mare de lut în care viticultorii gruzini țîn din moși strămoși vinul. Omul îl aduce acasă cu o mașină veche, hodorogită, care troznește din toate încheieturile. Fieca lui, curioasă să știe ce se ascunde în goșeamitea pachetoiul, desface sfoara. O mișcare greșită și vasul cade ciobindu-se.

Dar să trecem peste răfuiala dintre tată și fiică și să ne oprim la momentul următor cînd un meșter, a cărui faimă a mers peste șapte sate, este chemat să repare stricăciunea. Meșterul se pune pe treabă. Utilizînd un străvechi „secret” de producție, miinile sale iscusite, astupă gaura. O astupă trainic, de nădejde. Dar pe dinăuntru. Adică, nici mai mult nici mai puțin, omul s-a zidit în vas. Cum să iasă? Gura vasului e prea strîmțată, numai firul vinului circulă pe acolo în voie; „fereastra” prin care a intrat meșterul a fost închisă chiar de el.

Această situație tragi-comică devine un filon de haz irezistibil. În jurul vasului se adună tot satul. Fiecare — începînd cu stăpina casei și sfîrșind cu milițianul — se simte obligat să dea sfaturi și să-și arate compătimirea. Atmosfera se încălzește și, printr-un consens unanim, toți cei de față hotărîsc să ușureze singurătatea prizonierului din vas. Închină în sănătatea lui un păhărel de vin urîndu-i eliberare grabnică, ba

purtați tot mai mult pe aripile generozității, încep să-i și cînte. Și se incinge un chef strănic. Meșterul suferă de foame și de sete în vas, dar afară, de mila lui, se bea și se mîncă zdrăvăn. În cele din urmă se trece, însă, și la treabă: trebuie stabilit costul reparației făcute. Și începe o tirguală de toată frumusețea. Meșterul țîne la preț, stăpînul casei are opinia lui. Și argumentația îi este colorată, nuanțată, pe cînd din vas nu mai răzbate decît o bubuială atonă, fără inflexiuni.

Realizatorii scontează ca această bizară întimplare să aibă mare succes de public.

REFLECTOR

Echipat cu tot ce trebuie, Paul Newman s-a căsătorit într-un pin înalt de 27 de metri. Nu era o extravaganță, ci o obligație impusă de filmul „Uneori e foarte util”, pe care îl va începe în curînd. „Uneori e foarte util” — a explicat actorul — să cunoști la perfecție meseria personajului pe care îl joci. De aceea fac practică de tăietor de păduri pe copaci adevărați, înainte de a se aprinde reflectoarele și a se da comanda „Motor!”

Marina Vlady și Dawn Adams sînt protagonistele filmului „Sapho” (după romanul lui Alphonse Daudet) pe care îl face regizorul Georges Farrel. Marina Vlady este interpreta rolului titular.

Gina Lollobrigida într-un rol necinematografic: actrița a dat lovitură de începere în meciul de fotbal F.C.Basel — Servette Genf, urmărînd de mii de oameni și de fotoobiective lacome, dornice să-i surprindă piciorarele în chiar clipa contactului cu mingea. Bineînțeles, au ieșit niște fotografii de toată frumusețea.

DE VORBĂ CU

Fata cu pistolul fără pistol

Puteam să plecăm din Roma fără s-o vedem pe Monica Vitti?

Presă de specialitate a numit-o „actrița numărul unu a cinematografului italian”. În 1969—1970 a primit cel mai mare număr de premii de interpretare, iar filmul „Drama geloziei”, în care a jucat împreună cu Mastroianni, a bătut toate recordurile de încasări. Un alt film este aproape gata, încă trei „pe șantier”. Luna și filmul — acesta-i ritmul în care lucrează actrița.

Dar abia în ajunul plecării din Italia am primit un biletel de la Alberto Sordi prin care ne anunța că Monica Vitti ne așteaptă. Am pornit dar în grabă spre Gianicolo, una din cele șapte coline ale Romei, unde se turnează exteriorul „Martorului principal”. Toată echipa era adunată în jurul Monicăi Vitti. Se ciocneau cupe cu șampanie. Scenariul nu prevedea această scenă: colegii o sărbătoreau pe actriță cu prilejul zilei de naștere.

Monica Vitti, puțin obosită dar ferme-

cătoare. Ochi mari verzi. Aproape nemachiată. Arată foarte tinăra, și mai tinăra decît pe ecran.

— Doamnă Vitti, vorbiți-ne despre dumneavoastră.

— Mi-am început cariera actoricească la 14 ani în teatru. Teatrul a fost visul copilăriei mele și e și acum marea mea dragoste. Primii pași în cinematografie au început, probabil ca la majoritatea debutanților, cu dublajul. Am dublat filme străine. Întîlnirea cu Michelangelo Antonioni a fost pentru mine un adevărat dar al destinului. Am jucat în toate cele patru filme ale lui despre incomunicabilitate și nestatornicia sentimentelor omenesti. Această perioadă a avut o importanță enormă pentru devenirea mea ca actriță. Apoi am părăsit totul de dragul satirei, pentru care am o veche înclinație, manifestată încă în teatru.

— Ce roluri vă plac mai mult?

— Rolurile care îmi permit să mă exprim pe tîrîmul atît de îndrăgit al satirei. E un gen foarte răspîndit în Italia. Îmi aleg filmele cu scrupulozitate, fac o severă selecție a scenariilor. Preferința mea merge către filmele cu substrat social, cu subiecte serioase, dramatice. Ca „Drama geloziei”, protest împotriva unei înțelegeri primitive a înaltului ideal al dragostei. Ca „Fata cu pistolul”, care mi-a adus enorme satisfacții. Filmul își bate joc de așa-zisul „drept” al bărbaților de a-și ucide soția necredincioasă. Acest greșit înțeles „cod al onoarei” este o teribilă absurditate. Dar, din nefericire, în sudul Italiei, în incintătoarea Siciliei unde mi-am petrecut zece ani, această absurditate este o rea-

litate. Să nu credeți că sînt pentru matriarhat. Dar dacă matriarhatul nu-l cine știe ce binefacere, situația actuală e de-a dreptul intolerabilă. De pildă, nu de mult s-a săvîrșit o crimă oribilă. Un bărbat și-a ucis nevasta fiindcă n-a vrut să lucreze și noaptea la strînsul recoltei. Este încă o dovadă că femeia mai este privită ca o sclavă de care poți dispune cum vrei! Sau alt exemplu. Ați auzit, desigur, de cazul curajoasei siciliene Viola. Un neisprăvit care vroia să se însoare cu Viola împotriva voinței ei a răpit-o și a necinstit-o. Conform moravurilor siciliene, acțiul lui infam înlătură toate piedicile din drumul care îl ducea la altar. Dar Viola l-a dat pe derbedeu în judecată aruncînd astfel mînușa întregii societăți. Exemplul acestei fete e demn de toată admirația. Sicilia l-a întors însă spatele. Sicilia n-o iubește, n-o admiră și nu vrea să-i ierte o vină de care nu e vinovată. „Fata cu pistolul” demască într-o manieră satirică această stare de lucruri, acuză dreptul la crimă în numele așa-numitelor legi a onoarei.

— Ce planuri aveți?

— Poate că am să colaborez din nou cu Mario Monicelli cu care am făcut „Fata cu pistolul”. Apoi visez să revin în teatru. Și să lucrez mai puțin, ca să-mi rămînă mai mult timp pentru lectură. În ritmul în care filmez acum n-am aproape deloc timp să citesc.

— Cum arată o zi obișnuită de-a dumneavoastră?

— Zilele mele obișnuite sînt realmente obișnuite. Nu mă consider de fel o persoană demnă de o atenție specială. Sînt o inamică a idolatriei, a vedetismului. Încerc să fiu simplă și firească. Am mulți prieteni, nu numai în lumea filmului. Îmi ador meseria și poate că de asta și accept să joc atîta.

N. Bogorad, V. Gorbunov

FIZIOLOGIE

Nu respirați adînc!

Dacă ar fi să dăm crezare unei îngrijorătoare statistici, ar însemna că în cursul vieții omul e pîndit de circa 30 000 de boli. Se știe, însă, că omul nu se resemnează în fața destinului, ci luptă energic chemînd în ajutor tot arsenalul științei și tehnicii moderne. Dar există o malaclie pe care nici un tratat medical n-o consemnează și împotriva căreia medicina nu luptă ci dimpotrivă o cultivă în fel și chip. La gimnastica de dimineață vocea crainicului ne îndeamnă stăruitor: „Respirați adînc”. De aici și numele bolii despre care amin-

team — boala respirației profunde. Și tot de aici și o sumedenie din așa numitele boli ale civilizației moderne.

Intr-un spital din Moscova a fost făcută recent următoarea experiență. În fața studenților aflați în practică, lectorul a chemat pe scenă o tînără bolnavă, s-a apropiat de ea și i-a cerut insistent să respire adînc. Ascultătoare, fata a respirat o dată, de două ori, de zece ori după care respirația s-a transformat într-un fel de plîns cu suspinuri, chinulor, care se auzea în tot amfiteatrul. Apoi i-a cerut să respire la comanda lectorului: o expirație, o pauză, o ușoară inspirație. După două minute criza de astm bronșic, căci despre așa ceva era vorba în plînsul cu suspinuri, s-a oprit brusc și fata s-a întors liniștită la locul ei. Același lector provoca bolnavilor crize de aritmie cardiacă, de hipertensiune arterială și tot el îi scotea din aceste crize în numai câteva minute. Aceste demonstrații au fost privite ca adevărate minuni. Dar în realitate nu erau de loc minuni, ci numai descoperirea unei strînse conexiuni între

metabolismul gazelor și unele boli ale organismului.

Totul a început de la o întimplare puțin obișnuită din „practica medicală” a ordinatului de la un institut de cercetări din Moscova. Acesta îi asculta pe bolnavi și le cerea să respire adînc. La un moment dat un bolnav a leșinat. „I-ai luat răsufierea, frățioare — l-a dojenit asistentul. — Ai pompat în el prea mult oxigen!”

După această întimplare, specialiștii au căutat să afle cauzele care provocaseră leșinul. Nu cumva îngustarea bruscă a arterelor joacă la un moment dat rolul de ecran de protecție, pentru țesuturi și unele organe de importanță vitală, împotriva respirației peste măsură de intense, s-au întrebat ei? Se știe doar că în fiziologie există noțiunea de normă din care rezultă că atît surplusul cît și insuficiența unui element, fie el apă, hrană, sare, vitamine, atrag după sine imbolnăviri. Să fie și respirația exagerată dăunătoare organismului?

Aceste întrebări, l-au muncit multă vreme pe tînărul cercetător moscovit K. Buteiko și au imprimat o direcție precisă cercetărilor lui. În 1960 K. Buteiko a început să studieze fiziologia și patologia respirației și circulației sanguine. Laboratorul tînărului cercetător avea o aparatură ieșită din comun. În mijlocul unei încăperi nu prea mari se afla o masă pentru consultații. Spre această masă își întindeau „tentaculele” 14 aparate electronice complexe, unite într-un singur bloc numit de cercetători „combină fiziologică”. Acest bloc putea furniza într-o oră circa 100 000 de informații cifrate despre respirația și circulația sîngelui. Un analizor calcula la fiecare 0,08 secunde procentul de bioxid de carbon din aerul inspirat și expirat de om. Un alt aparat măsura cantitatea de oxigen din aerul inspirat, cu o precizie ce mergea pînă la zecimi de procent. Erau înregistrate, de asemenea, viteza inspirației și expirației, saturația hemoglobinei din sînge cu oxigen etc.

Informațiile culese erau apoi prelucrate de mașini electronice de calcul care le transformau în grafice, relații liniare, formule matematice. Apoi cercetătorul le descifra rînd pe rînd și își făcea o imagine despre mecanismul reacțiilor care provoacă imbolnăviri ale inimii, bronhiilor, plămînilor, vaselor sanguine. Așa a descoperit Buteiko primejdia pe care o prezintă respirația adîncă.

Pînă atunci se credea că printr-o respirație profundă organismul uman primește o cantitate mai mare de oxigen și în consecință procesele metabolismului celular sînt mai mobile, iar nivelul lor energetic sporit. Organismul era comparat cu un cămin în care ard materii organice, iar plămînișii cu niște foale care trimit spre flacără oxigen. Cu cît foalele funcționează mai energic, se spunea, cu atît este mai puternic aportul de oxigen. Și cu cît flacăra este mai puternică, cu atît ard mai multe materii organice, deci se realizează mai multă energie.

După experiențele lui Buteiko s-a văzut însă că lucrurile nu stau chiar așa. Aparatură foarte precisă au calculat că în cursul unei respirații profunde nu crește conținutul de oxigen din sînge, dat fiind că și în timpul respirației normale sîngele este oxigenat la maximum — 96-98 la sută. Prin urmare, nici vorbă nu putea fi de vreo influență pozitivă a respirației profunde asupra proceselor metabolismului. Dimpotrivă, organismul omenesc suprasaturat cu aer începe să simtă, oricît de paradoxal ar părea, o foame irezistibilă de oxigen. Care să fie explicația acestui fenomen?

Greșim atunci cînd ne închipuim că eliminînd din organism o mare cantitate de bioxid de carbon facem bine întrucît el ar fi o otrăvă pentru organism. Experiențele de care am vorbit au arătat că bioxidul de carbon este imperios necesar organismului; fără el nu pot avea loc procese de importanță vitală pentru organism. Celulele funcționează optim numai dacă conțin 1-2 la sută oxigen și 7-8 la sută bioxid de carbon. La o respirație profundă bioxidul de carbon dispare, ceea ce duce la tulburări ale activității sistemului nervos, intensificarea reacției alcaline, modificarea activității fermentilor.

Prin urmare, bioxidul de carbon este extrem de important și de necesar organismului. Dar în atmosferă el este pe cale de a seca. În momentul de față bioxidul de carbon însumează numai cir-

ca 0,03 la sută, adică are o valoare de 250 de ori mai mică decît nevoile celulelor organismului uman. Plantele au dus cu ele bioxidul de carbon în subsolul geologic. Așa încît, astăzi, organismul nu-l mai primește din aer, ci trebuie să-l producă în cursul metabolismului biologic al diverselor substanțe. Iată de ce, el trebuie economisit. Or, practicînd o respirație profundă lipsim organismul de o mare cantitate de bioxid de carbon și... oxigen. Dar de ce și oxigen. Doar oxigenul se găsește în aer în cantități suficiente — 21 la sută.

În cursul evoluției organismele vii și-au creat o sumedenie de mecanisme protectoare care nu lasă să se piardă în zadar bioxidul de carbon. Ca, de pildă, spasmul bronhiilor și al vaselor sanguine. Pe de altă parte, am văzut mai sus că o cantitate mai mare de oxigen nu intensifică metabolismul, prin urmare nu sporește nici cantitatea de bioxid de carbon produs. Dimpotrivă, duce la o pierdere a acestuia, mai întîi din plămîni, apoi din sînge, din țesuturi, din organe. Cînd această pierdere atinge valoarea critică, începe să funcționeze un mecanism de protecție, bronhiile și vasele sanguine se string, se închid canalele de scurgere. Știind că prin aceleași canale intră în organism și oxigenul, vom înțelege că diminuarea pompării lui duce la foamea de oxigen a țesuturilor.

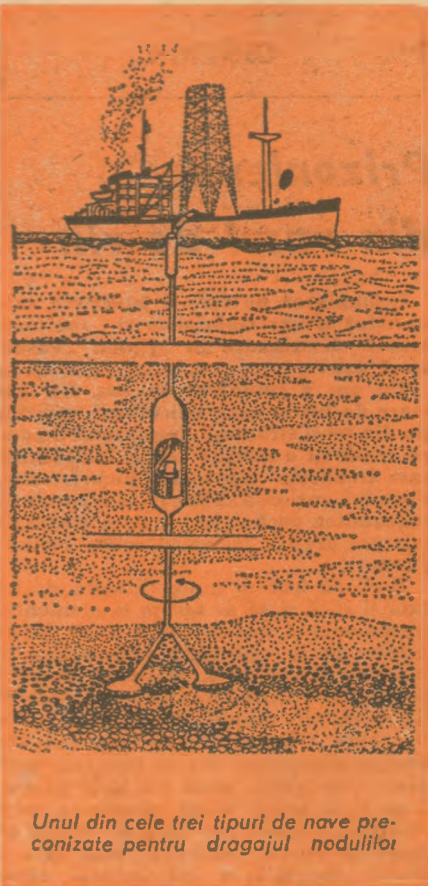
Cînd oxigenul nu există în cantități suficiente în organism, intră în stare de excitație centrul respirator al creierului. Respirația devine mai profundă, ceea ce duce la o și mai mare îngustare a vaselor sanguine. Drept care avem de-a face cu un original cerc vicios: dorind să scape de sufocare bolnavul respiră lacom, profund și din această cauză se sufocă și mai rău.

Acum cînd au început să cunoască cauza bolilor amintite la început, specialiștii caută să le afle și leacul.

MINERALOGIE

Nodulii de pe fundul oceanelor

Începînd din luna Iulie a.c. — anunță publicațiile de specialitate — în Atlantic, deasupra platoului continental Blake, se desfășoară o adevărată aventură științifică a timpurilor moderne. Dar, despre ce este vorba? În această

Unul din cele trei tipuri de nave preconizate pentru dragajul nodulilor

regiune a globului au început o serie de dragaje experimentale a nodulilor de mangan, aflați la o adîncime de 900 m. Acești noduli de dimensiuni impunătoare care literalmente pavează fundul oceanelor Atlantic și Pacific, semnalăți și în cursul expedițiilor oceanografice ale navei sovietice „Viteaz”, au avantajul că conțin în medie 16-24% mangan, cu procentaje mari de fier, siliciu, cobalt și nichel. Încît proporția a-

știa știința știința știința știința
știința știința știința știința
știa știința știința știința știa
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

cestor metale justifică pe deplin o exploatare organizată, a cărei singură dificultate va fi aceea că majoritatea nodulilor se află, în multe cazuri, la adîncimi de 5 000 m.

Nodulii de mangan seamănă oarecum cu niște cartofi și au de obicei un diametru de circa 25 cm, dar au fost semnalate și exemplare de 1x1,30 m, cu o greutate de 800 kg! Cum s-au format însă acești noduli? Ipoteza cea mai probabilă — socotesc specialiștii — este că aglomerările de mangan provin, în cea mai mare parte, din apele aluvionare bogate în acest element, provenite din spălarea rocilor terestre și transportate de fluvii în oceane. O altă parte ar rezulta din acumularea particulelor meteoritice care cad zilnic pe Pămînt și care conțin mari procente de fier, silicați și oxizi. Amestecați cu rămășițe provenind din activitatea organică marină, ionii pozitivi de mangan se depun la fund formînd depozite sedimentare care, cu timpul, prin depunerea de noi straturi se tasează, cele inferioare devenind compacte. După care apa interstițială din straturile profunde este împinsă spre straturile noi, culegînd în calea ei metalele conținute în sedimente. Deasupra depozitelor sedimentare apare o soluție bogată în ioni de fier și de mangan, acidă și reductoare. Procentul de aciditate al soluției poate crește brusc provocînd precipitarea fierului încît atunci cînd aceasta intră în contact cu apa de mare, nu mai conține decît ioni de mangan. După care soluția se oxidează rapid în jurul diverselor obiecte aflate pe fundul marin ce devin astfel nuclele ale viitorilor noduli. Datorită fenomenelor electrolitice primul strat depus atrage alți ioni și în felul acesta nodulii încep să crească pînă la dimensiunile amintite mai sus. Viteza lor lentă de creștere, combinată cu vitezele de sedimentare din diferitele regiuni oceanice, explică diferențele observate în conținutul de metal.

Rezultate, încă incomplete, ale investigațiilor arată că numai rezervele de noduli din Pacific pot fi evaluate la 1500 miliarde de tone; în unele regiuni concentrația are 40.000 t/km². Considerînd că în greutatea nodulilor marini intră 24% mangan, la cantitatea amintită acest procent înseamnă nu mai puțin de 356 miliarde tone din acest metal atît de necesar metalurgiei moderne, în timp ce rezervele mondiale de mangan de origine continentală sînt estimate la numai 1 miliard de tone. Pe de altă parte, procesul de formare a nodulilor marini continuă mereu; specialiștii estimează chiar că anual se formează 10 milioane de tone.

Dacă ar trece la exploatarea acestor zăcămintă submarine, omeneria ar dispune astfel, pentru prima oară, de depozite practic inepuizabile. Cum s-ar putea realiza însă această exploatare, ce tehnologie s-ar putea utiliza? Cele mai multe opinii converg în a recomanda o tehnologie specială, așa-numitul dragaj hidrolic, care ar consta în aspirarea nodulilor. Un sistem de dragaj pus de pe acum la punct cîntărește 225 tone și se deplasează pe fundul oceanic cu 7 km/h. Nodulii sînt absorbiți de către o pilnie dragoare într-un tub cu un diametru de 50 cm pînă la 150 m de suprafață, de unde sînt absorbiți a doua oară în calele unei nave. Pentru viitor se prevăd, însă, nave dragoare de 18.000 tone, capabile să remorcheze o dragă cu o viteză de 25 km/h la o adîncime de 5 000 m; capacitatea lor le-ar permite să recolteze la o singură ieșire în mare 15.000 t de noduli. Drăgile vor fi probabil de trei tipuri: rotative cu mare randament, hidrolice cu flotoare care să le mențină

tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica tel
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica t
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica te

corect pe fund și, în fine, cu greble, pentru exploatarea fundurilor de mică profunzime. Pentru depistarea zăcămintelor se preconizează proiectoare și camere de televiziune. După cum se vede, proiectele nu lipsesc.

DISCUȚII

Sfirșitul „farfuriilor zburătoare”

Serisori primite de la cititori ne întrebă de ce, de la o vreme, nu se mai aude nimic despre faimoasele „farfurii zburătoare”. Și, în general, de ce atunci când se vorbește despre ele, acum prevalează tot mai insistent notele sceptice. „Ce date noi — ne-a întrebat un corespondent — permit să se tragă concluzia inexistenței unui fenomen pentru care ani de zile s-au consumat riuri de cerneală?”

Pentru toți cei amintiți mai sus — și pentru toți ceilalți cititori pe care-i interesează problema — putem arăta că încă acum câteva luni, aviația americană a pus capăt anchetei sale asupra „obiectelor zburătoare neidentificate”.

Incepută acum 22 de ani, această anchetă a cercetat în total 12 618 mărturii și, după cum se vede, s-a terminat în coadă de pește. Profesorul Edward U. Condon, de la Universitatea din Colorado, președintele comitetului care a întocmit raportul final a declarat că întreaga anchetă a operat asupra „unei adunături de afurite prostii” și că regreta că s-a amestecat în această treabă. Numeroși partizani infocați ai „farfuriilor zburătoare” au revenit cu acest prilej asupra entuziasmului lor și s-au declarat de acord cu terminarea anchetei, ceea ce, în anumite cazuri, a provocat o surpriză nu lipsită de co-

Fără cuvinte

mentării sarcastice. De altfel, și președintele Nixon a ținut să declare că banii investiți în aceste cercetări ar fi putut găsi întrebuințări mult mai utile.

Sînt deci suficiente motive care explică scăderea interesului pentru O.Z.N.-uri. Căci într-adevăr, se pare că nu orice zboară se mîncă...

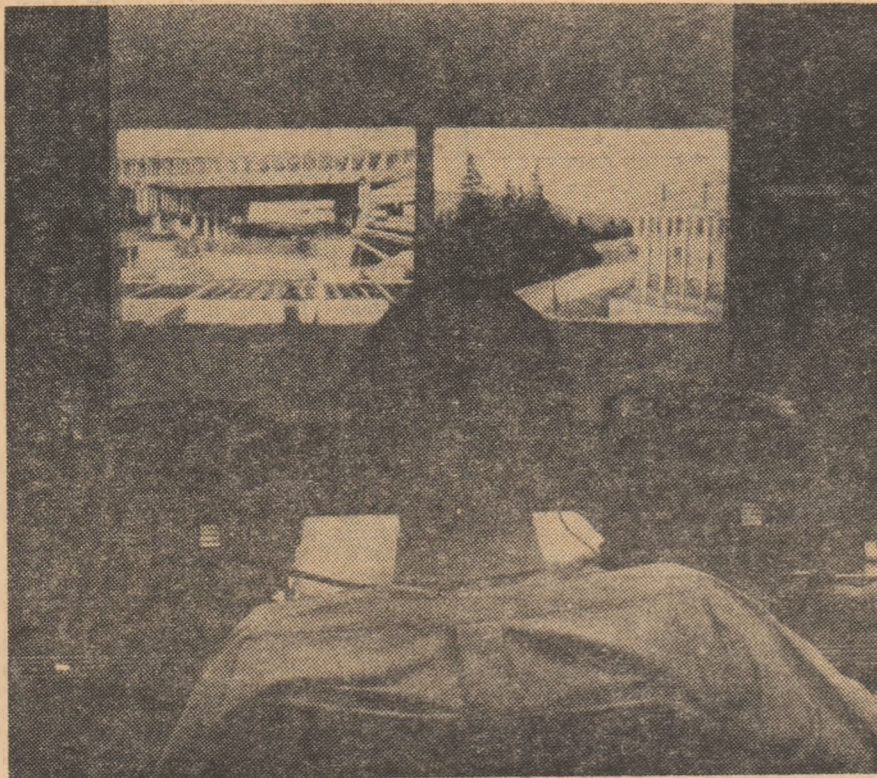
PSIHOLOGIE

Memoria lucrurilor văzute

Cînd privim o imagine, o fotografie de pildă, ne dăm seama că o vedem și o putem descrie; ne amintim însă ceea ce am văzut și după ce nu mai avem imaginea în față. Cu alte cuvinte, percepția vizuală include atât acțiunea de a vedea, cît și amintirea imaginii respective. Cum funcționează însă acest tip de memorie? Este vorba de un proces care se desfășoară în mai multe etape succesive sau de mai multe procese care au loc paralel? Ne amintim scenele la care sîntem martori, figurile oamenilor și reproducerea lor (materialul pictural) altfel decît cuvintele și numerele (materialul lingvistic)?

Experiențe făcute în ultimii ani au început să dezvăluie importante caracteristici ale memoriei vizuale. Printre altele rezultă că există un tip de memorie pentru imagini și un altul pentru cuvinte și numere. Capacitatea celei dintîi pare să fie nelimitată. Aproape fiecareia din noi i s-a întîmplat să recunoască fața unei persoane pe care nu a văzut-o decît scurt timp cu ani în urmă. În schimb, ne vine mult mai greu să ne amintim numele ei.

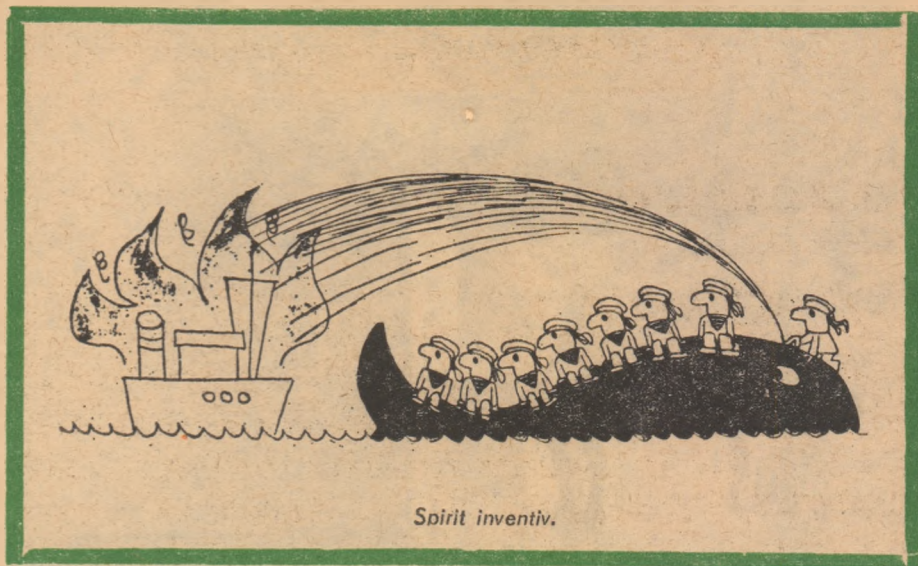
În cadrul unei experiențe, subiecții au putut recunoaște 600 de imagini care le fuseseră prezentate un timp foarte scurt. În alta li s-au proiectat 2 560

Chiar dacă prin fața ochilor ni s-ar perinda sute de perechi de totogralii, tot am putea recunoaște în fiecare pereche o imagine pe care am mai văzut-o.

de diapozitive, cîte unul la fiecare 10 secunde, în ședințe mai lungi sau mai scurte repartizate pe 2—4 zile. O oră după ultimul diapozitiv, a început prezentarea a 280 perechi de imagini. Una din imaginile fiecărei perechi făcea parte din seria vizionată la început. În 85—95 la sută din cazuri subiecții de experiență au indicat corect imaginile pe care le mai văzuseră. Și, surprinzător, cei care fuseseră supuși unui efort mai mare în cadrul ședințelor mai lungi au dat rezultate tot atît de bune ca și cei pentru care condițiile experienței fuseseră mai ușoare.

Dar, cu toate că ne putem aminti mai toate imaginile pe care le-am văzut vreodată, adesea sîntem incapabili să menționăm detaliile dintr-o anumită imagine atunci cînd ni se cere să o facem. Ce se întîmplă cu detaliile omise? Nu sînt observate de la bun început? Sînt constatate inițial și apoi uitate? Ori sînt văzute dar stocate în memorie într-un mod care, în condiții obișnuite, nu permite „scoaterea” lor de acolo? Următoarea experiență a încercat să dea un răspuns: fiecare subiect a fost rugat să privească o fotografie cu multe lucruri pe ea și apoi să o deseneze și să o descrie în cuvinte. După ce s-au declarat incapabili să-și mai amintească alte detalii, li s-au pus întrebări indirecte, de felul „Aici ai desenat un om în picioare, poți descrie cum era îmbrăcat?” pînă cînd capacitatea de redare pă-

Spirit inventiv.

rea efectiv epuizată. Grupul de experiență a fost apoi împărțit în două: jumătate din subiecți s-au jucat trăgînd la țintă; celorlalți li s-a cerut să se întindă pe spate, să se relaxeze și să spună primele 10 cuvinte care le vin în minte; aceste cuvinte au fost înscrise pe cartonașe care le-au fost înmîinate pe rînd; în continuare, subiecții au trebuit să spună cuvinte și ulterior idei sugerate de cuvintele scrise pe cartonașe. După 30 de minute, subiecții din ambele grupe au fost rugați să descrie și să deseneze din nou fotografia inițială. Tuturor li s-a spus că vor da rezultate mai bune, celor dintîi pentru că își odihniseră mintea, celor din urmă pentru că își exersaseră memoria. Realitatea a fost că cei ce se jucaseră nici nu și-au îmbunătățit, nici nu și-au înrăutățit rezulta-

le cazuri, memoria are de-a face cu materialul perceput cînd lumina excită retina, generînd impulsuri care sînt codificate, organizate și expediate creierului. Imaginile sînt însă primite și stocate ca atare, pe cînd cuvintele și alte simboluri sînt reduse la sensul lor. Literele unui cuvînt, de pildă, nu sînt înregistrate ca imagini separate, ci în chip de cuvînt, mai bine zis ca noțiunea pe care o reprezintă acesta. Un indicator de circulație nu ne rămîne în minte ca un panou colorat cu un desen pe el, ci ca un ordin de a o lua la dreapta, de a încetini etc. Acest proces explică de ce nu observăm greșelile de tipar dintr-un text. Nu „vedem” cuvîntul sub aspectul lui fizic, pe care îl depășim, ci ne ocupăm numai de sens. La rîndul lui, un corector neexperimentat poate trece cu vederea o literă tipărită cu alt caracter, deoarece el nu „vede” caracterele, ci ortografia cuvîntului respectiv.

ASTRONOMIE

Soarele, stea variabilă

Între 1950 și 1966 s-au făcut intense măsurători ale radiației albastre a Soarelui reflectată de planetele Uranus și Neptun. Acum, după analizarea datelor culese, se pare că Soarele ar fi o stea variabilă, asemănătoare cu stelele variabile magnetice.

Intr-adevăr, au fost puse în evidență două tipuri de variații ale intensității radiației reflectate de Neptun și Uranus. Aceste variații, care însumează aproape 0,1 la sută din luminozitatea totală a Soarelui, au fost corelate cu ciclurile mai bine cunoscute ale perioadei de rotație a Soarelui și cu acelea ale petelor solare.

Primul tip vădește o tendință pe termen lung, legată probabil de ciclul de 11 ani al petelor solare. În cursul minimumului de pete solare, intensitatea luminoasă a astrului zilei este cu 0,1 la sută mai mare decît media ei. Ea scade rapid atunci cînd petele solare încep să se înmulțească pe discul solar.

În ce privește variațiile pe termen scurt ale luminozității solare, perioada lor nu este absolut constantă, ci variază ușor între 26,4 și 29,0 zile între minimum și maximum, după care urmează ciclul general de 11 ani. Acest tip de fluctuații ale luminozității Soarelui s-ar putea datora împrejurării că astrul nu se învîrtește în jurul axei sale ca un corp solid și că diversele sale regiuni au viteze de rotație diferite.

Regiunile polare efectuează o revoluție în 29,4 zile, în timp ce acelea ecuatoriale fac o revoluție în 25,4 zile. În timpul anilor de activitate solară, petele sînt observate mai ales în regiunile ecuatorului. Regiunile din fotosferă întunecate de petele solare sînt și ele animate de o viteză de rotație diferențiată și produc variația pe termen scurt.

MALI

O liană vie

Curios fluviu! După ce izvorăște în junglă, la sute de kilometri depărtare de mare, îi întoarce brusc spatele și o ia la sănătoasa prin savană, înaintind, nehibzuit, tot mai departe spre nord-est, cit pe ce să se piardă în deșertul din inima Africii. Ajuns acolo, pare că se domolește o clipă, cotește încet, fără tragere de inimă spre sud-est, adună noi puteri din afluenți și, începând deodată o a doua tinerețe, o ia la goană furios peste praguri — împroșcând cu

nomazi din deșert. Nigerul i-a primit, oglindindu-le în apa lui războinică, ceremoniile ceaiului, durerile, dansurile și secretele.

Cei care au cunoscut vreodată Fluviul fluviilor nu l-au mai putut părăsi, iar dacă vicisitudinile soartei sileau o populație să-l părăsească, ea se crampona din toate puterile de el, mîngîindu-se uneori cu gîndul că și riulețele care se varsă în Niger sînt legate de el. Așa s-a întîmplat cu dogonii sau cu

Tam-tam-ul pe malurile Nigerului

spumă insulele presărate pe firul apei — spre sud, spre pădurea virgină din care s-a născut. Dar firea-i capricioasă nu se potolește nici acum. Și, după ce descrie un V răsturnat, pornește iar brusc spre răsărit înainte de a-și croi definitiv drum spre marea care-i iese înainte cu brațele unei imense delte. Căci așa-i Nigerul, al treilea fluviu ca mărime din Africa, un fluviu care are 4.200 kilometri lungime, liană vie care se încolăcește în jurul Africii occidentale.

Izvorînd în preajma hotarului dintre Guinea și Sierra-Leone, el străbate toată Republica Mali, apoi își continuă drumul prin cea mai populată zonă a statului Niger, căruia i-a împrumutat numele, după care formează, pe sute de kilometri, hotarul nordic al Dahomeyului și, în sfîrșit, ca un puternic trunchi de copac cu o lungime de o mie două sute de kilometri, se ivește pe harta Nigeriei, înainte de a se uni cu Golful Guineei... Cîte țări, cîte denumiri, cîte limbi cunoaște riul?

Primii călători arabi l-au numit „Fluviul fluviilor”, în limba lor „Giringeren”, dar mai târziu, datorită unui joc de cuvinte, a devenit „Niger”, — alte cuvinte „Fluviul negrilor”. Guineezii îl numesc și acum „Djoliba”: fluviul-povestitor. Pentru populația songai, Nigerul e „Issa-beri”: „Marele fluviu”, iar pentru hausi: „Kvara”, pur și simplu „Fluviul”.

Pe malurile lui s-au stabilit populații din toate colțurile țărilor prin care trece fluviul. Vînători din junglă și

țărani din Zermaganda. Deși locuiesc la sute de kilometri depărtare de fluviu, în toate satele lor există și acum soroko, un pescar care ține legătura cu harakkaio, spiritul fluviilor, stăpîn al Nigerului.

Nigerul a atras de multă vreme exploratori europeni. Cîți n-au poposit acolo, uluși de frumusețea lui, ca Mungo Park (medic scoțian, explorator pasionat, care în 1795 a încercat să ajungă pe fluviu cel puțin pînă la Tombouctou, bogat oraș din sudul Saharei, dar n-a izbutit. Repetînd încercarea după zece ani, s-a înecat în fluviu. N. R.) Primii exploratori visau să ajungă pe apă pînă la fastuoasele palate aurite din Tombouctou, despre care circulau multe legende. Dar n-au ajuns decît pînă la primele praguri ale fluviului.

Un secol și jumătate după tentativa medicului scoțian, trei francezi, între care și operatorul de film Jean Rouch, și-au propus să realizeze vizul exploratorului scoțian, cu alte cuvinte să străbată fluviul de la izvoare pînă la vărsarea lui în ocean. Dar pentru asta trebuiau mai întîi să-i descopere izvoarele. Se știa numai că Nigerul venea din regiunea prin care trece hotarul dintre Guinea și Sierra-Leone.

După cîțiva ani s-a spus că această temerară întreprindere a fost o aventură. „Dar să ne gîndim puțin asupra sensului acestui cuvînt, a replicat Jean Rouch. Aventura trebuie să fie scurtă ca un film documentar și impresionantă ca un episod de western. Aventura e întîlnirea față în față cu primejdia. Dar cum să socotim aventura viața noastră pe Niger, cînd fiecare zi trebuia să coborîm pe fluviu așa cum alții coboară în metro, numai că noi nu cunoșteam numele stațiilor, iar înaintarea ne era împiedicată de căderi de apă? În cazul nostru, nu faptul că ne zvrileam în vîltoarea apei fără a-i cunoaște nici viteza, nici poziția stîncilor subacvatice, nu ignorarea hipopotamilor, care inotau uneori cîte jumătate de oră sub

barca noastră cu intenția de a o răsturna era o dovadă de curaj. Curajul nostru consta, dimpotrivă, în a porni zilnic la drum o dată cu răsăritul soarelui, ferm convinși că pînă la asfințit nu se va întîmpla nimic deosebit, că senzația zilei va fi o rață împușcată, că vom fi la discreția razelor fierbinți ale soarelui și a țințarilor, iar discuția cu localnicii va fi invariabil aceeași: „Cum se cheamă satul? Cînd a fost întemeiat?”

Timp de nouă luni, cei trei exploratori au întocmit hărți și chestionare. Au fotografiat și filmat Nigerul cu o perseverență demnă de invidiat. Fluviul era însă perfid. Nu voia să li se dezvăluie. Pînă atunci se știa că era navigabil numai pînă la portul Kurusa din Guinea. Cei trei exploratori au izbutit însă să ajungă pînă la Bamako, în Mali. Cum arăta mai departe Nigerul, nimeni nu știa. Localnicii îl descriau fie ca un imens lac, fie ca o cascadă Niagara. Pentru că ei cunoșteau numai porțiunea de fluviu din preajma satului lor și a celui vecin. Dar, la urmărirea se poate vorbi despre un singur fluviu? Nu cumva sînt două, al doilea fiind Issa-beri care, la un moment dat, prinde în albia lui Djoliba ce rătăcește prin nisipurile Saharei? Într-adevăr, acolo Nigerul se ascunde în labirintul unei delte interne, formînd puzderie de lacuri și bălți, cărora le furnizează însă apă numai în timpul revărsărilor. Altmînter, e de ajuns ca în anotimpul ploios apa lui să aibă un nivel cu treizeci de centimetri mai scăzut decît de obicei, ca lacul Fagibin, mare cît lacul Geneva, să sece, silind mîile de locuitori de pe malurile lui să caute apă în altă parte.

Lîngă Tombouctou fluviul curge prin pustiu. Panglica de apă dătătoare de viață, în jurul căreia se strîng mulți oameni, pare un miraj în nisipul deșertului. Dar și mai vrednic de mirare e faptul că, acolo, locuitorii Saharei își construiesc așezările pe piloni, ca să nu cadă victimă unui capriciu al fluviului: revărsare în pustiu.

Lîngă Gao, Nigerul încremenește parcă, curge abia vizibil. S-ar părea că nu-și îngăduie nici o mișcare de prisos. Se aude numai susurul nisipului care alunecă în apă. Și nici o peliculă color n-ar putea reda toată gama de culori a Nigerului la Gao. Bancuri de nisip liliachii care se transformă în purpuriu și limbi de pămînt gălbui care țîșnesc din apa de un albastru intens.

Cînd ajunge în Nigeria, ultima-i etapă, marele fluviu începe să gonească de parcă ar dori să-și sfîrșească cît mai repede lunga-i călătorie. Acolo primește o multime de afluenți. De cînd pe malurile lui s-a descoperit petrol, apele-i au început să miroasă a țitei. În preajma portului Burutu, pe fluviu e o activitate intensă. Vapoare și șalupe înaltea în sus și în jos, cu punțile gemind de animale aduse din suprapopulatele provincii sudice ale țării.

Marea, care e aproape, își așteaptă nerăbdătoare afluentul.

(După „Vokrug Sveta”)

ANGLIA

Coventry — după treizeci de ani

Deasupra orașului Coventry plutește un zvon ciudat de clopote pe mai multe voci: el include eternitatea tocatelor pentru orgă de Bach și un sunet de sireni care-ți stringe inima. Clopotele bat chiar în centrul orașului, încît nu se poate să nu fie auzite, după cum e greu să nu vezi, chiar de la cîteva mile depărtare de Coventry, săgeata unei uriașe catedrale care se înalță spre țării, iar alături de ea o alta. De acolo bat clopotele care răscolesc sufletul.

Uriașa catedrală n-are decît cîțiva

ani. Cînd intri sub bolțile-i foarte moderne, și îi admiri vitraliile cit un pere-te întreg, prin minte îți trec mai ales gînduri profane. Mai cu seamă dacă în această vizită prin clădirea construită după tehnica cea mai modernă ești însoțit de canonicul Dammers, un veteran laic al războiului, iar acum participant la congrese internaționale pentru apărarea păcii.

E o catedrală neobișnuită. Un perete, cel pe unde e intrarea, e construit în întregime din sticlă. Prin el se vede cealaltă catedrală, veche, care se află la vreo zece metri. Ea n-are nici bolți impunătoare, nici vitralii, ci numai ziduri diforme — un morman de pietre arse — și singuratică săgeată de o sută de metri. Zidurile distruse sînt păstrate cu grijă. Fiecare piatră e conservată cu multă atenție. Săgeata nu inspiră însă nici o îngrijorare: ea mai poate dăinui încă o mie de ani. Spun „încă”, pentru că are de acum un mileniu. Piatra fundamentală a fost pusă în 1046.

Generată de civilizația secolelor XI—XV, catedrala a fost distrusă de barbarii din veacul XX. De aceea i se și păstrează ruinele; săgeata-i mută spintecă cerul, pentru ca oamenii să nu uite cum s-a întîmplat această fărdelege, pentru ca nici timpul, nici altceva să nu le slăbească memoria.

La 14 noiembrie 1940, cu alte cuvinte acum treizeci de ani, cerul de deasupra orașului s-a întunecat, acoperit de nori de bombardiere cu zvastica pe aripi. Și hitleriștii au început să distrugă fără grabă, metodic, vechiul oraș, cartierele-i rezidențiale, parcurile și catedralele. Incendiile au durat trei zile și trei nopți. Cînd flăcările s-au stins, orașul nu mai era. Din 70.000 de case, 60.000 fuseseră dărîmate sau avariate. Nu trecuseră mai mult de doi ani de cînd Chamberlain, primul ministru de atunci al Angliei, se întorsese jubînd de la München.

Mai târziu, în boxa acuzațiilor, criminalii fasciști au încercat să se disculpe: ținta lor fuseseră, pasă-mi-te, uzinele din Coventry; asupra populației pașnice căzuseră numai bombe „întîmplătoare”. Era însă o minciună sfruntată. După război, în Germania Occidentală s-au găsit hărțile aviației hitleriste. Într-adevăr, aveau însemnate pe ele fabrici. Dar cruci la fel de groase se lăfăiau și deasupra catedrelor rezidențiale din Coventry. Uciderea femeilor, copiilor și bătrînilor fusese riguros planificată.

Fasciștii au distrus orașul. N-a fost singurul caz, dar parcă totuși sintem uluiți cînd aflăm ce mult s-au bucurat, cit au jubilat ei. În arhiva orașului Coventry poate fi văzută, printre alte documente, o cărțuie neobișnuită, atît de rară, încît nu există nici în biblioteca lui British Museum. A fost editată la începutul anului 1941, la Berlin, din ordinul direct al lui Göring și al lui von Schirach, führerul „Hitlerjüngend”-ului. Titlul ei: „Bombe peste Coventry”. Era o carte destinată tineretului. Și acum un scurt citat: „Explozie. Încă una. Vilvătăile se înalță spre cer. De-de-subtul nostru e iadul. Totul arde, totul se dărîmă”. Dar iată și cum se lăuă pilotul de pe un „Junkers-88”, poate chiar cel care a distrus milenara catedrală: „I-am săturat pînă la refuz pe Tommies. Au să-și amintească mult timp de bucătăria noastră”.

Și într-adevăr, locuitorii de astăzi ai orașului își amintesc de zilele acelea cumplite, știu cum au devenit posibile și, mai mult, cunosc și ceea ce trebuie făcut pentru ca tragicul eveniment să nu se mai repete.

„Acum, după treizeci de ani, încă mai aud mereu țipete și văd cumplitul tablou”, mi-a spus bătrînul George Hotchinson, în vîrstă de 76 de ani. Cînd a început războiul el, vechi socialist, era vicepreședinte al Comitetului militar extraordinar înființat la Coventry, iar în 1944 a devenit primar al orașului. Cu durere în suflet, Hotchinson își amintește ce greu îi venia atunci să se gîndească la viitorul orașului în ruine. Într-adevăr, atunci era greu de crezut că oamenii vor putea reface orașul, că pietrele lui vor prinde iar viață.

V. Kobiș

gIODUI
globul globul
globul globul globul
obul globul globul glot
ul globul globul globul gi
globul globul globul globu
ul globul globul globul glo
globul globul globul globul
bul globul globul globul glol

Desen de A. Nekrasov

Odată cu prima zăpadă a început și exodul kievienilor spre părțile montane

Foto: L. Tarasov

ANCHETA

Ce perfecționări ați aduce trupului omenesc?

Datorită uluitoarelor realizări ale biologiei și geneticii, întrebarea „Ce perfecționări ați aduce trupului omenesc?” nu mai pare gratuită. Recent, o revistă engleză a adresat această întrebare cititorilor ei, invitându-i să răspundă cu mic cu mare. Și într-adevăr, răspunsurile — mai mult sau mai puțin originale — au sosit atât de la adulți, cât și de la copii.

Printre propunerile făcute de adulți, cele mai multe sugerează îmbunătățiri împrumutate de la animale. De exemplu, „completarea” aparatului respirator cu branhii, care ar permite oamenilor să se plimbe în voie sau chiar să populeze mările. Altele au propus remedierea unor neajunsuri ale organismului uman, de pildă despărțirea esofagului de faringe, pentru a ușura respirația în cursul ingerării alimentelor. Au existat, firește, și sugestii care țin de domeniul fantasticului. Astfel, un admirator al electronicii a declarat că organismul uman a rămas mult în urma cerințelor secolului nostru și că ar trebui să se facă ceva spre a-l conecta direct la un calculator electronic.

Semnatarul unei scrisori și-a exprimat dorința ca îmbătrânirea să survină brusc, numai în ultimele trei zile de viață. Un altul a socotit de cuviință să ceară biologilor să așeze capul într-un loc mai ferit, de pildă în cutia toracică, și să modifice modul de înmulțire a speciei umane.

Alte doleanțe: lărgirea cîmpului vizual, care s-ar putea realiza prin rotirea gîtului cu 180 de grade sau, eventual, prin crearea unui al treilea ochi, plasat la ceafă. (Asemenea propuneri au fost formulate de un număr mare de cititori care au sugerat amplasarea celui de al treilea ochi în locurile cele mai neașteptate, ca în vîrfurile degetului arătător de exemplu). Îmbunătățirea circulației sîngelui prin modificarea expirației, care ar trebui să se facă prin niște orificii practicate în dreptul taliei (în felul acesta, susține autorul acestei doleanțe, s-ar îmbunătăți atât circulația sîngelui, cât și respirația, căci plămîni ar fi degajați de aerul inutil stocat în aceste organe). Cineva s-a gîndit că ar fi bine ca urechile să fie protejate de un fel de pleoape care, închizîndu-se, ne-ar feri de zgomote, așa cum pleoapele feresc ochii de lumină etc. etc.

Să vedem însă cam ce propuneri au făcut și copiii. Cei între 7 și 11 ani au formulat, în linii generale, aceleași sugestii ca adulții. Au fost însă și excepții. Astfel, un copil a fost de părere că oamenii au nevoie de un al doilea organ al mirosului, care să fie amplasat mai aproape de pămînt, undeva pe picioare. Alții, destul de mulți, au cerut crearea unei memorii atotcuprinzătoare. În sfîrșit, un copil și-a exprimat dorința de a avea două feluri de miini: una cu degete groase, puternice, pentru muncă brută, cealaltă cu degete subțiri, îndemnățice, pentru operații de mare finețe.

Făcînd un bilanț al propunerilor, realizatorii acestei anchete au constatat că toți participanții au sugerat modificări realizabile sau fanteziste — parțiale

și nici unul n-a propus restructurarea fundamentală a organismului uman. Realizatorii anchetei s-au declarat dezamăgiți de calitatea răspunsurilor și de lipsa de imaginație a cititorilor. După spusele lor, ei s-au așteptat să se propună, de exemplu, modularea corpului omenesc în formă de octaedru sau înlocuirea metabolismului pe bază de oxigen cu unul pe bază de fluor.

Încă în secolul trecut mulți savanți, medici și scriitori s-au plîns de imperfecțiunile trupului omenesc, care s-ar prezenta, spuneau ei, de parcă procesul evoluției s-ar fi oprit la jumătatea drumului. În secolul nostru, în schimb, predomină părerea că trupul nostru este o capodoperă a naturii și că numai creierul mai lasă de dorit. „Vorbînd pe șleau, evoluția a făcut un lucru de min-tuală — a declarat A. Kastler, laureat al Premiului Nobel — întrucît n-a înșurubat niște piulițe pe undeva între scoarță, regiunea subcorticală și cerebel...” Cu alte cuvinte, din punct de vedere evolutiv, aceste trei părți ale creierului omenesc nu se află la același nivel: cerebelul l-am moștenit de la reptile, regiunea subcorticală de la mamiferele superioare, iar scoarța este o „cucerire evolutivă” a primatelor, mamiferele superioare. Psihologii și neuro-psihologii consideră că natura n-a asigurat o coordonare bună între aceste trei sectoare ale creierului. Împrejurarea a trecut, însă, neobservată de toți participanții la ancheta.

S. Vologodski

Fără cuvinte
Desen de V. Șvarț

PUȚIN IOD ȘI PUȚINĂ RĂCOARE

Gusturile merelor

Dacă pe vremea lui Newton livezile ar fi fost stropite cu iod, poate că epocala-i descoperire, inspirată de căderea unui măr, n-ar fi avut loc. Căci, așa cum au constatat specialiștii, doze infime de iod și brom stimulează fotosinteza și activitatea fermetelor, exercitînd o acțiune favorabilă asupra dezvoltării plantelor. Plecînd de la această constatare, la Institutul pedologic din Be-deansk a fost experimentat, timp de mai mulți ani, efectul vaporilor de iod asupra livezilor de pomi fructiferi în floare. S-a observat, cu acest prilej, că merii și vișinii dau un rod mult mai bogat și că, în plus, fructele nu mai cad pe jos. Merele, în special, se țin foarte solid pe ramuri.

Dar cercetătorii au mai descoperit și alte preferințe ale merelor. De data aceasta experiențele au fost făcute de pomicultori din Voronej. Aceștia au remarcat că recolta de mere e mai bună sau mai proastă în funcție de plantele care cresc printre pomi. Semănînd în livezi iarbă, coacăze, griu și secară, pomicultorii au constatat că cea mai bună recoltă o dau pomii care cresc în lanurile de secară de toamnă. Recolta de mere se dublează, iar cantitatea de fructe de calitate a întia sporește și ea de două ori.

Și încă ceva despre mere: noaptea ele se simt mai bine decît ziua și de aceea se dezvoltă mai repede. În cursul zilei, mai ales la amiază, cînd e mai cald, merele se comprimă, iar uneori se smochinesc. De aici ideea ca pomii să fie acoperiți în timpul zilei, pentru a-i feri de razele fierbinții ale soarelui. Merele cărora, în orele amiezii, li s-au asigurat condițiile lor preferate: umbră și răcoare, s-au copt de trei ori mai repede decît fructele expuse în bătaia soarelui. Deocamdată, însă, această constatare nu poate fi aplicată în practică. Cu ce „cuvertură” s-ar putea într-adevăr acoperi mii și mii de hectare de livezi?

PE BANCA ACUZAȚILOR

Un inamic frumos: zambilele

Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură a dezbătut nu demult „problema zambilelor acvatice”. Dar ce-au făcut aceste frumoase flori, cultivate de horticultori din toate țările, spre a fi declarate acum inamice ale omului și condamnate la exterminare de organizația amintită?

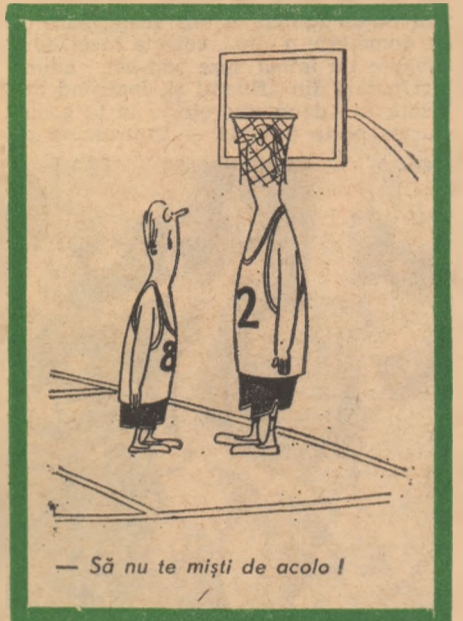
Iată cîteva din capetele de acuzare: În statul Florida zambilele acvatice au invadat toate riurile și fluviile, înșesîndu-le cu o rețea atît de deasă de tulpini, încît ambarcațiunile care cad în captivitatea lor nu se mai pot smulge din acest deșeu acvatic. Aceleași flori, în aparență atît de nevinovate, distrug poduri și stăvilare. În Sudan ele împiedică circulația fluvială pe Nil. Hoardele de zambile au invadat atît de agresiv apele Guyanei, încît în încercarea de a le curma extinderea a trebuit să fie astupat un canal construit cu mare trudă. Fluviul Congo, care face, se știe, hotarul dintre două state, a fost și el împînzit de zambile, care au devenit astfel un obstacol în traficul fluvial dintre cele două țări învecinate.

Isprăvile zambilelor acvatice nu se opresc însă aici. Covorul de zambile, de altminteri de o rară frumusețe, care acoperă apele pînă la adîncimi de zece metri, împiedică pătrunderea oxigenului în apă și provoacă asfixierea peștilor.

Ce e deci de făcut cu acest frumos dar necruțător inamic? Specialiștii au propus exterminarea zambilelor acvatice prin metode chimice. Primele experiențe au pricinuit, însă, nu numai moartea „invadatorilor”, ci și a altor plante, inofensive, dar mai ales a faunei. Specialiștii din Florida au optat pentru o altă metodă: ei au propus să se importe amur alb, o specie de pește care trăiește în fluviul extrem-

oriental Amur și care are o vastă experiență în exterminarea florei acvatice. Fiind foarte mari (exemplarele adulte ajung pînă la 25 de kilograme) și, în plus, lacomi, acești pești devorează mari cantități de vegetație acvatică într-un timp umitor de scurt. Ceea ce a și atras atenția specialiștilor din Florida. Recent, un prim transport de 300 de amuri albi au traversat oceanul, pregătindu-se să treacă la îndeplinirea misiunii.

R. Belova

CALEIDOSCOP

Cine dintre gemeni e mai deștept?

Dintotdeauna s-a știut că, la naștere, gemenii au diferențe în greutate. În schimb s-a crezut, și parțial se mai crede și acum, că în toate celelalte privințe ei seamănă ca două picături de apă și că eventualele deosebiri se datorează influenței exercitate de mediu și de educație. Recent, s-a dovedit, însă, că această părere e greșită. Mediul exterior începe să-și spună cuvîntul înainte ca gemenii să vadă lumina zilei, iar rezultatul acestei influențe se face simțit nu numai în deosebirile ponderale. Astfel, doctorul Charles Keller a stabilit că geamănul cu o greutate mai mare (care se dezvoltă și se naște primul) este întotdeauna mai inteligent decît celălalt.

Cu coamă leonină

Nurcile aflate în crescătoriile de pe glob se numără cu zecile de milioane. Cele mai originale sînt însă nurcile „leonine”, specie creată de specialiștii elvețieni. Au fost botezate așa datorită coamei lor, care seamănă cu cea a leilor. Mai mult, indiferent de culoarea nurcilor — neagră, cafenie, albastră sau albă — coama lor e întotdeauna galbenă. Nurcile leonine au apărut dintr-o pură întîmplare. Selecționerii au observat că unele nurci au în jurul gîtului o blană mai pufoasă. Ele au fost izolate și după mai multe generații s-au născut nurci cu coamă galbenă.

„a varia v
„a varia varia v
„a varia varia varia v
„a varia varia varia varia v
„a varia varia varia varia var
„a varia varia varia varia v
„a varia varia varia varia varia
„a varia varia varia varia varia
„a varia varia varia varia varia

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

ING. CHIRIAC ARMAND — București ; G. H. — Deva : În enurezis ajutorul psihopedagogic este esențial, mai ales că băiatul e destul de mare. În plus : stricnina și vit. B₁ forte, câte o fiolă zilnic 10 zile pe lună, Foladon 2 tabl./zi și Electovit 4 drajeuri/zi după masa de prinz și seara. Psihiatrii moderni consideră că, exceptând o deficiență fiziologică, foarte rară, enurezisul este simptomul unei „dezordini a personalității”. Citiți în acest sens capitolul respectiv din utilul „Dicționar al educației în familie” de H. Joubrel și P. Bertrand apărut în Editura didactică și pedagogică (1968).

ROS RUDI — Timișoara ; B. P. B. — București : Trebuie să consultați un medic specialist endocrinolog.

VICTORIȚA — Suceava : Cistita reclamă, pe lângă o anamneză atentă (constipație cronică ? sindrom premenstrual cu hiperestrogenie ?), un examen ginecologic și un tușeu rectal pentru descoperirea unui proces anexial, a unei dischinezii a colului vezical etc. Pe lângă tratamentul antiinfecțios cu antibioticul de elecție (eventual în „baterie”) este necesar un tratament ginecologic aplicat de către specialist. Vă atragem atenția că repetarea crizei de cistită impune efectuarea urografiei, uroculturii și a cistoscopiei pentru eliminarea unei tuberculoze a căilor urinare, a unei litiaze, a unui obstacol uretral.

MAN OTTY — București : Vă mulțumim pentru aprecieri. Întrebarea dv. cere însă o competență juridică, pe care nu o avem.

B. B. — Iași : Analizele sînt bune. A fost totuși o experiență utilă. Rețineți din ea elementele pozitive. Cum spunea un filozof : „Trebuie să luăm din trecut totul, nu cenușa”.

PROF. L. GAFTINIUC — Piatra Neamț : Este imperios necesar un examen clinic și radiologic, întrucît poate fi vorba de un ulcer complicat cu o stenoză pilorică. În faza actuală boala poate beneficia de tratament chirurgical. Îi rugăm pe soțul dv. să înțeleagă că aceste examene sînt în propriul său interes.

H. S. — Bacău : Încercați un tratament local cu Synalar N (unguent sau cremă). Eczema nu e contagioasă.

UCREKA — București : Vă mulțumim pentru aprecieri și încrederea acordată. 1) Considerăm și noi că e vorba de un psoriazis. Trebuie să știți că nu există un tratament etiologic în această afecțiune pentru simplul motiv că nu e cunoscută cauza. Ați intuit bine influența șocurilor emotive asupra bolii. În acest sens și excesul de cafea e contraindicat, iar în crize e bine să nu beți deloc. Folipsoril e un medicament bun, dar în ceea ce privește a doua problemă, ea ne depășește. Ceaiul de Trei frați pătați (Viola tricolor) are un efect depurativ („curăță singele”) și ca atare are o acțiune bună asupra pielii, fiind recomandat de medicina populară în coșuri, eczeme, dermatoze umede etc. Îl puteți încerca în doze de 3/4 l — 1 l/zi. 2) Nu ne dăm seama despre ce e vorba. Este necesar un examen local la un specialist.

NUȘI — Petroșani : Nu ne putem da seama ce tratament v-a aplicat „femeia de la țară”. Oricum, este necesar un examen ginecologic. Numai pe această bază vi se poate indica un tratament împotriva sterilității.

VOICU — Lespezi (Suceava) : 1) Vă recomandăm să consultați un specialist neuropsihiatru, căruia să-i dați aceleași date pe care ni le-ați comunicat nouă. Va fi nevoie eventual de o electroencefalogramă. 2) Soția dv. trebuie să consulte un ginecolog specialist în probleme de sterilitate.

BERBECARU ANI — Marila (Caras) : 1) Evident, nu are rost să vă îndopați cu somnifere ; dv. ca soră medicală trebuie cu atât mai mult să combateți cauza, nu efectul. Sînt probabil fenomene astenice, în legătură și cu antecedentele pe care ni le-ați relatat. Un examen neuropsihiatric competent v-ar fi de mare ajutor. 2) Altitudinea de 6—800 m nu e contraindicată, după părerea noastră. Dimpotrivă.

FLORENTINA POPESCU — Făgăraș : Sîntem și noi de părere că e vorba de o micoză generată poate de abuzul de antibiotice. Se impun deci analize repetate ale exudatului faringian, antibiogramă, tratament adecvat în funcție de rezultatul examenului și eventual, la indicația unui specialist ORL calificat, operație (amigdalectomie).

B. A. — Iași : Cazul dv. confirmă, o dată în plus, un vechi aforism : „Nimic nu e mai definitiv decît provizoriul”. Nu mai apelați la soluții provizorii și tăiați răul din rădăcină !

Luna cadourilor

Pentru toate virstele, pentru toate gusturile — cadouri !
Fiecare zi din LUNA CADOURILOR — o zi de bucurie !

Reînnoiți din timp abonamentele pe 1971

VEAC NOU

Vă oferă informații de actualitate

Noutăți științifice și tehnice

Articole documentare

Reportaje

Teatru, cinema, modă, sport

Varietăți, umor

Îndrumări practice

Săptăminal în 12 pagini

Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile

P.T.T.R. și de către factorii poștali

Costul unui abonament anual — 40 de lei

UZINELE CERAMICE PLOIEȘTI

Bd, Republicii nr. 285

produc și livrează pe bază de comenzi directe

Articole sanitare din porțelan .

vase WC; lavoare; accesorii de baie în dimen-

siuni diferite, care măresc gradul de confort a

clădirilor civile și industriale.

informații suplimentare la telefon 2.35.62.

ADRESAȚI-VĂ CU ÎNCREDERE UNITĂȚILOR DE CISMĂRIE ALE COOPERĂȚIEI DE CONSUM CARE VĂ OFERĂ PROMPTITUDINE ȘI CONȘTIINCIOZITATE SERVICIILE LOR.

